

MOSz 410, P

Kaphat

Kaphat 40 és 60 lappal

BALASSA KATALIN:

NAPLÓ

1944. december 4. – 1946. június 4.

(forrásdokumentum, a 2014.május 4-én közreadott változat)

A közreadó előszava

Balassa Katalin, ismerőseinek Kató néni, 1901-ben, Kápolnásnyéken született és 1978-ban, Csákváron hunyt el. Síremléke a kápolnásnyéki temetőben található. 1919-ben Veszprémben, az Angolkisasszonyoknál volt diák, sejtethetően 1923-24-ben végezhetett. 1924-től 1955-ig tanít(hat)ott a kápolnásnyéki katolikus iskolában, későbbi pályafutása egyelőre még feldolgozatlan. A II. világháborút a faluban élte meg.

Balassa Katalin igazi, magáncélra szánt naplót írt. Nem szépirodalmat vagy történetet szándékozott rögzíteni mások számára, hanem az emlékeit. Méltatlan lenne ezért számonkérni rajta a teljes körű közérthetőséget. Ezt a mi dolgunk megtenni!

Tisztelt Olvasó!

Légy Társszerző! Az itt leírtak magyarázata és pontosítása még komoly munkát igényel. Jó lenne több képpel, XXI. századi olvasó számára magyarázott településrész-nevekkel, a hivatkozott keresztnemek mellé megmagyarázott (egyértelmű) családnevekkel pontosítani a szöveget! Munkádat nemcsak megköszönöm, hanem a szöveg végén hivatkozom is hozzájárulásodra, amitől pontosabb és jobb lehet ez a Kápolnásnyék és Velence története szempontjából ritka, formailag pedig számunkra egyelőre egyedülálló munka! (telefonszámom: +36 20 439-56-48; mailcímem: arpad.feher1@gmail.com, ha lehet, munkaidő után keress!)

A napló történetéről: A napló a harcok faluhoz érkezésének időpontjával (1944. december 4.) indul és 1946. őszén, az otthonában való visszaköltözés viszontagságai idején van vége.

Ceruzával, spirálfüzetbe írta az eredeti szöveget, ami ma alig olvasható. A háború után, békésebb időben, az 1946. április 20-i dátumig letisztázta a szöveget egy iskolás füzetbe. Az átirat keletkezési időpontja egyelőre ismeretlen, viszont gyönyörű az írásképe!

A napló bizonyos mértékig ismert volt Kápolnásnyéken. Kupi László [Kápolnásnyék történetét feldolgozó digitális kötete](#) 16.2. fejezetében vázlatosan hivatkozik a naplóra, ebből azonban sajnos nem következtettem ki a napló igazi jelentőségét.

Dr Balassa László, a család jelenlegi legidősebb férfitagja hitvese, Katalin asszony a két füzet tartalmát összeolvasta és szövegszerkesztővel digitális formára ültette át. Minapi látogatásom során ezt a verziót kaphattam meg és betekinthessem, néhány fotó elkészítése erejéig kézhez kaphattam a közbenső változatot.

A Veszprémben élő Dr Balassa László - mindannyiunk szerencséjére- a naplót a vele ismeretségben álló kiváló hadtörténész, Veress D Csaba rendelkezésére bocsátotta, aki egyes szövegrészeket publikált kétkötetes, Magyarország 1944-45-ös hadtörténetét feldolgozó művében. Én valójában ekkor fogtam fel a napló jelentőségét.

Az alább olvasható szöveg tehát az eredeti átirata. A szövegben kizárólag a kézenfekvő elütéseket javítottam ki, illetve a jelen előszót szúrtam be.

A hűség érdekében igyekeztem tiszteletben tartani az elnevezések Balassa Katalin-féle írásképét akkor is, ha tudom, hogy az esetleg pontatlan. A forrásdokumentum későbbi, kézi írásképpel összevetett változatának véglegesítése után valószínűleg sor kerülhet olyan változat elkészítésére, melyben ezek pontosíthatók. Ebben lehet helye komolyabb módosításnak, nem a forrásdokumentumban.

A szöveget blogomon, a www.velenceblog.com -on illetve egyesületünk honlapján a www.helytortenet.eoldal.hu -n publikálom, miként a képekkel, magyarázatokkal módosított anyagot is.

Fehér Árpád

1944 dec. 4 Mise után nagy tanácskozás. Sikerült keresztülvinni nem hagyjuk itt a falut. Nem megyünk Verebre, mint terveztük, hanem Vargáékhoz a községház pincéjébe. Költözködés kocsival. Délben együtt vagyunk: Olgi, Sári, Margit, Eta, Kató. Du. már pincében szorongtunk, oroszot vártunk. Szabó feketekávét hoz. Ft. (főtisztelendő Úr) látogatása. Hans nevetve felvisz bennünket. Ágyban alvás.

1944 dec. 8. Utoljára voltunk kora reggel a templomba áldozni. Szabó 2 kosár konzervet hoz. Mi látogatóban Linka néninél. Kerényi Éva bennünket néz meg. Ők a plébánia pincében vannak.

1944 dec. 9. Pincemise. Pincénk kiskályhája füstöl, majd megfutunk. Sárival közlelmezési séta. Kacsapecsenyét eszünk vígan.

1944 dec. 10. Olgáék szalonnáját cipeljük haza a hentestől. Szalcgruber jön, babkávét főzünk. Gáncsékhoz megyünk Mária kacsáiért. Szabó, Kutcsera L. látogatása.

1944 dec. 12. Pincemise. Séta, lámpabél szajré. Váróczy, Szabó, Heiner Robi vizit. Az ablakból nézzük, hogy hordja a nép az üzletek szétdobált áruit. Szabó kanász gyereke rózsaszín filckalapban. Rádiózás. Utolsó levélírás.

1944 dec. 11 Pince mise. Kemi volt itt. Tejszínhabos uzsonna Ft. Ural. Szabó konzervet hoz.

1944 dec. 13. Pincemise Első orosz belövések. Sári a nappali üvegajtaján át szilánkot kap oda, hol nem fészkel az agy. Szerencsére a sok ruhán át csak ütést kap. Beszerzési körút. Belövések miatt éjjel is pincében.

1944 dec 14. Pince mise. Belövések. Első ágyrakás a pincében. Az orosz Velencén, a Gróftanyán.

1944 dec. 15. Pincemise. Váróczy tejet hoz. Pincében lakás, erős belövések. Az alatt fenn a lakást kirabolják. Belövések között Sárival a tolvajok után. Egy jó csomó holmit visszaszereztünk. Jön velünk Ft. Úr és a harangozó. Rettentő lövöldözés. Községháza aknát kap. Kályhasarokban reszketés.

1944 dec. 16. Pincemise. Visszahozzák a lopott holmi egy részét. Rémes belövések. Kártyázunk a pincében. Kuszlik berendezése.

1944 dec. 17. Pincemiséről hazajövet hasalás a parkban. Megerősítjük a pinceablakokat. Berendezkedünk egészen a pincében, szalon, háló. Szabó, Váróczy Szalcgruber, Kutsera vizit. Szabó megy Fehérvárra. Állandó közeli gépfegyverropogás. Pusztaszabolcs felé szörnyű páncélos csata. Reteri Imre megérkezik, holnap megy Pestre. Levélírás.

1944 dec. 18. Pincemise után Margit, Sári Linkáéknál, patikában. Szelim elment. Alig érünk haza, szörnyű aknázás. Margit megsebesül. Németek orvosért és Ft. Úrért rohanok. Margit utolsókenetet kap, Tyutyu megbékél. Margitot mentők elviszik. Váróczy segítségével sparhert, élelem, ágynemű behurcolása a pincébe. Váróczy itt reked, olyan szörnyű 2 óráig tartó belövések. Este felé csend. Pl. Úr vizit. Irma, Éva Ft. Úr és Gyuri.

1944 dec. 19 Rendezkedés a pincében, erős aknázás. Beltovszky itt.

1944. dec. 20. Kora reggel lövöldözés. Csak én megyek misére, többiek visszafordulnak. Ablakbarikadirozás ölfával. 2 óra hosszáig tartó fülsiketítő aknázás, belövés. Mind a négyen kuszlikban imádkozunk. Alig halljuk egymás hangját, pedig kiabálunk. Csend. Bejöttek az oroszok. Csak lenéztek elvitték órát, ékszert, mentek tovább. Lapulunk. Este kapitány embereivel lejön, külső pincében alszik. Olgi és én 50 –50 Pengőt kapunk kiszolgálásért. Mi nem alszunk. Még nevetünk is az egészen, amelyik ijedtében Sári sínadrágjába tévedt.

1944 dec. 21. A lakás teljesen feldúlva, összetörve. D. e. megjött a kórház. Olgival szemetet hordunk, söprünk, súrolunk fenn a lakásban. Közben német repülők szőnyegbombázása. 2 rohamot fenn a lakásban, 3-at pincében álljuk. Községház sarka is kapott. Karsay kigyulladt, Dégenék ide menekülnek, kilökik őket. Mi is úgy maradhatunk, ha 1 óra alatt áthordjuk a töméntelen fát a legutolsó pincébe. Embertelen munka, de szerencsére „Pista” egy jóérzésű orosz segít. Éjjel orvosok kétszer felkeltenek, csináljunk nekik fekhelyet. Egyik Sárit követeli. Jó, hogy Olgi tud velük beszélni

1944 dec. 22. Egyik dr. rossz órát szajrézott, nekünk kell Sárival elvezetni az óráshoz. Rettenetes a falu, rom, rom, és rom. Félünk mi lett Linkáékkal. A dr. eljön velünk. Nincs baj. Kórház kimegy. 2 részeg orosz, Olgi s az én rémem. A babás ment meg minket. Megjön az orosz parancsnokság. Itt tisztí étkezde lesz. Minden bútort kidobálnak, nekünk kell Olgival összerakni, s az udvart takarítani. Jön rémem fegyverrel, vinni akar, de a parancsnok kilöki azzal, hogy itt kellek. Este lapulunk, de nyugodtan alhatunk.

1944. dec. 23. Karsay hajnalban lángol, az úton kozákok rohannak. Pokolian szép kép. Mosás. Plébániát kidobták, ide akartak költözni, nem engedték. Törött ablakokon dül a hideg. Üveggel, szilvalekvárral beföldjük, torlaszt elhordjuk, kidobott díványokat lecipeljük, egész barátságos. Tyutyuval hazanézőnk. Az út le egy rémálom. A ház tele oroszsal, lovakkal. Váróczy, Ceték látogatása. Mindenki megvan! D. u. krumpli hámozás, én a kapitánnyal fenn fűtök.

1944. Dec. 24. Hajnali 5-kor tea főzés az oroszoknak. D. u. krumplipucolás. Olgival Linkáéknál, Vagyóczkyéknál. Este 2 pici gyertyánál karácsonyest, ima, ének. Hol vannak a többiek?

1944. dec. 25. Örömhír. Plakátokat kell Sárinak kiragasztani, rend lesz, mindenki előjöhet. Tyutyuval szaladunk a Kányatelepre a Pl.-nak megvinni a hírt. Aztán haza nézőnk. Csak a konyhában laknak, a többi istálló. Éjszaka részeg oroszok a pincében fél 3-tól 5-ig. Vaszili és Sura. Elhatározzuk, elmegyünk.

1944. dec. 26. Misén, Kányatelepen Vargáéknál. Orosz parancsnokságra berendelve jegyző (helyette Olgi) pap, tanítók, bíró. Parancs: mindenki kezdjen munkába. Olgi jegyző lett. Plébániát kiutalják jegyző, pap, tanítók lakásának. Írást kapunk, hogy oda orosz nem telepedhet. Iskola és plébániatakarítás közösen. Itthon pakolás. Zsigmond Feri itt alszik, nyugodt éjszaka.

1944. dec. 28. Első szentmise az iskolában. Hurcolkodás a plébániára ökrös szekéren. A (...) úgy fogad, mint betolakodókat. Magunknak kell kitalálni mit, hova tegyünk. Európai ebéd asztalnál, terítőn, tányérből. Levetkőzés, alvás.

1944. dec. 29. Szt. mise. Munka a plébánián. Du. Gabi jött hírekkel: orosz Kelenföldön, Tatán, Bánhidán. (...) igéi lesz gabonaörlés, kenyérsütés. Nyugalmas alvás.

1944. dec. 30. Mise Főtisztelendővel, meglátogatjuk Linkát, Lukácsékat, Ellát. Kenyeret viszünk pékhez sütni. D. u. Sárival Linkáéknál, patikában vizit. Linkáék szobája dugig oroszsal, az ágyukba is belefekszenek. Főtisztelendő hozza (orosz) vörös kiáltványt. Befőttet, libát kell beadni a parancsnokságra. Galambos Laci tegnap meghalt. 100 embert kirendeltek a malomba.

1944. dec. 31. Szt. mise. Munka itthon. Vendégszoba takarítás csiki plébánosnak. Litánia, búcsú az óévtől. Rengeteg, minden vallású ember. D. u. Ludman, G. Laci temetése. Csikiek megjöttek. Pázmándi atyafiak főtisztelendőnél tanácsért. Megint egy csomó embert elvittek munkába. Váróczy remekül dolgozik. Szilveszter, este nótázás éjfélig. 12-kor kézfogás körben, ima, ének.

1945.

1945. jan. 1. Szt. mise. Iskolatakarítás. Hír: Meszleny Pált agyonlőtték. Itt Haltenberger öccse, pázmándi pap, Cerék, mind tanácsért. Szöllősi, Csincsa fiu temetése. Évával otthon, semmi változás. D. u. könyörgés. Orosz mozi az iskolában. Tyutyu, Iru, Sári beül. Menekülés, kikapás. Este félhomályban játék. Községi, iskolai dolgok megbeszélése.

1945. jan. 2. Évák disznóölése. Első tanítási nap. Mi takarítunk utána. Olgi községházán. Orvos lesz hetente háromszor. P. Anti meséje a földeken bujdosó Meszlenyi lányokról. Főtisztelendő Úr üzen, jöjjenek ide. Orosz katonatemetés. D. u. Főtisztelendő iparos kongresszuson. Éjjel Velence bombázása. Rossz éjszaka.

1945. jan. 3. Szt. mise. Tanítás. Cerék is itt tanít. Tóni lejött a szőlőhegyről, Meszleny él. 3 ház leégett az éjjel. Dr. Lenci is bemutatkozott. Ebéd után ijedelem, sok repülő, bombázás, lövöldözés. Legtöbben pincébe bújtak.

1945. jan. 4. Szt. mise. Egyik tantermünket orosz tiszti iskolának foglalták le. Folyton bekíváncsiskodnak hozzánk. Na, azok a tisztek! Váróczyné, Pöszi ide menekült, oroszok komiszkodnak. Megjött 2 Meszlény lány, Nácival. Hírek: Debrecenben megalakult a magyar kormány. Moszkvában megindultak a béketárgyalások.

1945. jan. 5. Csendes nap. Rendes munka. Tanítás, mosás. Orosz és német katonák temetése. Sötétben nótázás.

1945. jan. 6. Orosz kilökdösött a tiszti iskolát söpörni. D. u. összeálltjuk Főtisztelendő névnapjára a műsort. Jókedv. Hír: orosz Fehérvárnál van. Megjött Lukács főtisztelendő, hírek Buda ostromáról.

1945. jan. 7. D.e. Olgi, Sári, Lukács főtisztelendővel a községházára beadott talált orvságok tömegének rendezése, leltározása. D. u. 2 csapat orosz lakást akart foglalni, harmadik, a lámpát elvinni. Hír: Fehérvárt ürítik, Gyuri készül: Margitot állítólag Tatára vitték.

1945. jan. 8. Mise. Tanítás. Fogadó átrendezés, holnap itt ad vacsorát a parancsnokság. D. u. Joli sírva, szörnyű dolguk van. Irmával befutjuk a falut, s találunk egy férfit, aki ott alszik. Linka nénit idehozzuk. 2 orosz betört a plébániára, randalíroz székkal, kalapáccsal. Mire a parancsnokságról jönnek, alszik. Elviszik. Hírek: orosz Fehérvártól nyomják vissza. Erős ágyúzás, bombázás közelben. Menekültek jönnek, kiürítik Zámolyt, Pátkát.

1945. jan. 9. (Meszlény) Náci jön: Kisvelencén muníciót raknak ki, ágyukat állítanak fel. Sok orosz ment Szabolcs felé. Erős ágyúzás Fehérvár, Lovasberény felé. Készülődés a vacsorához. Öregek, fiatalok bezárva a kis szobába. Többiek az ebédlőben. Fél 9-kor jönnek. Gubicáné, még egy nő velük. Fél 2-ig mi is nevetünk sokat, de aztán reszketünk, mert tök részegek. 3-kor elmentek. Fél 7-ig aludtunk.

1945. jan. 10. Takarítás a disznóólban, azaz a vacsora után! Annával maradékot visszük Szilvári gyerekeknek. Kirendelnek havat lapátolni a műútra: 170-en szörnyű szélviharban, pillanatra sem állhatunk meg, így is érzéketlenné fagytunk. Este próba, jókedv.

1945. jan. 11. Vilike bejelentett német tolmácsnak. Intelligens orosz tiszt vallatott háromnegyed órát összes családi körülményeimről. Nem kellett szerencsére. 14 német temetése.

1945. jan. 12. Csendes nap. Iru orosz katonája itt ül, alszik, eszik. Nagy házi harc az orosz miatt.

1945. jan. 13. Előkészületek a műsoros estre. Karom rettentően fáj, dagadt a hólapátolás óta. Oroszok temetése. Este 3 orosz mérnök 1 sofőr itt vacsorázik, alszik. A parancsnok utalta be. Nekem kell kiszolgálni, mert németül beszélnek. Kisebb izgalom, pedig kéremet, köszönömöt mondanak.

1945. jan. 14. Főtisztelendő elkeseredik. Őt okolják, hogy elvitték a katonaköteleseket. Igazság az, hogy Neki kellett összeírni. Este névnapi vacsora. Utána műsor, remek hangulatban.

1945. jan. 15. Semmi. Egy kis búsulás a tegnapi vígság után. Mindenki valamerre gondol.

1945. jan. 16. Rendes munka. D. u. Tyutyuval otthon és Millánál. Szegények nagyon összetörték. Este mérnökök megint itt. Nincs baj.

1945. jan. 17. Reggel az első keresztelő. Varga Erzsébet. D. u. séta a havon.

1945. jan. 18. Kezdődik megint az ágyúzás. 10-fél 1-ig futottunk Annával 1 és fél q búzát szereztem. Du. lezárták a pázmándi utat. Szomorú hangulatban válogat a háznép lencsét. Kerényi néni meséje kicsit felvidítja a népet.

1945. jan. 19. Nagyon erős ágyúzás. Dél felé Iru, Éva, mamája, Tyutyu már pincében ül. Sári, Anna, Julia községházán robotol. Bufogás erősödik. De este csend.

1945. jan. 20. Nincs gyerek, nincs tanítás. Mosás. Mind erősebb ágyúzás. Helyet csinálunk a pincében. Főtisztelendőt du. elviszi Sente egy oroszhoz. Nem jön vissza. Fél 10-kor Irma és Imrével elindulunk utána. Folytonos belövés, oroszok ész nélkül rohannak Pest felé, szakadatlan láncban. Parancsnokság eltűnt. Szenténél géppisztolyt fog ránk az őr. Szojkánénál pisztolyt. Közben repülnek az aknák, bufognak az ágyuk. Nem tudom,

hogy értünk haza. Egész éjjel ébren ülve gubbasztottunk a pincében szörnyű lövöldözésben.

1945. jan. 21. Reggel megint erős aknázás. Nem indulhatunk Főtisztelendő keresésére. Fél 8-kor megjött. Meghurcolták házról, házra ijesztgették, mert a tegnapi harangozásra (amit az oroszok csináltak) azt mondták, az adta a jelet a német bombázásra. Egész nap olyan erős aknázás, belövés, hogy csak este felé tudtunk berendezkedni a pincében. 3 német megjelent, este eltűntek.

(rajz a pincéről: Folyosón aludtak Főtisztelendő, Csiki plébános, Imre; első helyiség raktár; középső helyiségben Sári, Olgi, Kata, Tyutyu, Iru, farakáson Julika, Anna; belső helyiségben Éva, Kerényi mama, Irma, Marika, tűzhely, kályha, dívány, asztal.)

1945. jan. 22. Szt. mise megint nincs. Aknázás (64-et számoltunk egymás után), nem mozdulhatunk a pincéből. Az idegei némelyeknek nagyon borzolódtak. Ebéd közben, mikor végre csend lett. Elfekvés. De. megjöttek az oroszok. Későn feküdtünk, közben vacsora után.

1945. Jan.23. Hajnali fél 4-kor összehurcolkodtunk, szörnyű aknázásra, belövésre. Fél 7-fél 9-ig roham. Felkeltünk. Kézből reggeli. Irmával vigyázunk, hogy rendesen együnk, nehogy még jobban tönkremenjenek az amúgy is rossz idegzetek. Tyutyu elég jól bírja. Főtisztelendő és Éva a leggyengébb, csak Főtisztelendő tartja magát. Orosz hadnagy lejött, előbb ijesztgetett, hogy kémek vagyunk, aztán azzal biztatott, hogy igen nagy harcok lesznek, el kell mennünk. Egész nap harc, föl sem engednek. Sok orosz, Mariska óraszám süti nekik az oroszpalacsintát. Itt maradunk, de mindnyájan, mint a heringek a kettes sz. pincében. Hármast oroszok foglalták el, meg a folyosót.

1945. jan.24. Folytonos harc. Lövés a házból ki, a házba be. Hajnalban megint ki akarnak dobni. 11-en lapulunk. Akkor csend. Az oroszok mind elmentek, csak 3 sebesült van a hármasságban. Kézből ebéd, aztán csomagolás, hátha kidobnak. Ki-ki a legszükségesebbet. Du. megjöttek a németek, az állomásig nyomták az oroszokat. Régi helyen elég nyugodt éjszaka.

1945. jan. 25. Későn kelünk. Rendesen mosakodunk. Felmehetünk a folyosóra levegőzni. Ebéd után elfekvés. Du. erős bombázás, a templom sokat kap. Egy lövedék bennfulladt a templom falában. A németek mutogatnak mindent. Este fele jön

egy német, lakik-e az iskolában valaki? Nem, akkor orosz mozog. Páncélöklöt küldenek át, hát egy nagy kutya ugrott ki. Elég csendes éjjel.

1945. jan. 26. Még mindig nem lehet mise. Új garnitúra német jött, az-az dánok. Ambrózy kastély leégett. Rendes ebédfőzés, lehordjuk a konyhából is az edényt. Levegőzés délután a fenti folyosón. 3 dán lejön, vígak, rózsaszínűek, sokat mesélnek. Elegük van, mennének haza, ha lehetne. Jó lángos vacsora.

1945. jan. 27. Elég nyugodt éjjel után későn kelés. Padlásról sonka, kolbász, szalonna le az összerakott raktárba. A főutca innenső fele német, túlsó orosz. Az országút állítólag Pestig szabad. Mákostészta ebéd. Alvás. Du.ujabb roham, lövik a templomot. 3. Lövés a tornyon. Egy német Kisberről jött, ott még nincs orosz. Persze amit mi szeretnénk tudni, nem tudja.

1945. jan. 28. Mise nem lehet. Egész éjszaka belövés, csak úgy reszketett a ház s a fekhelyünk. Az orosz tartja a falu túlsó felét. Templom megint kapott párat. A németek megengedik, hogy percekre, míg viszonylagos csend van, levegőzzünk a folyosón. Kilépni nem lehet, mert a doktorlakásból azonnal lőnek az oroszok. Du. nagy alvás estig. Akkor kis drum-drum. Éjjel majdnem betörték részeg oroszok a házba.

1945. jan. 29. Fél 10-kor kelés. Nagytakarítás. Mosdás, főzés, elfekvés. Du. nagy aknázás, lövöldözés. A templomból támadt az orosz. Visszanyomták. Éjszaka rettenetes támadás. Első belövést az egyes pince kapta, a konyha leszakadt a pincébe. Majd megfulladtunk a füsttől, portól. Imre súlyosan megsebesült. Épp hogy felugráltunk jött a következő a fejünk felett végig a házon. A harmadik lövés a kettes pincébe. Szerencsére addigra mind kinn voltunk a folyosón, Anna sebesült meg a fején kötől, Olgi csúnya ütést kapott a vállán. Mire Annát bekötöztem, Imre meghalt. Németek felvitték.

1945. jan. 30. Aztán ahogy lehet folyosón rendet csinálunk, táskáinkat kiássuk és összehúzódnak mind a hármas pincébe. Du. fél 4-től négyesével 3-3 óra alvás (csak 4 fekhet le egyszerre) Főtisztelendővel felvisszük az „angol hordozható WC”-t. Német meséli, ha jön utánpótlás, támadnak. De nem jön. Végleg kimerültek, 2 nap, 2 éjjel nem pihentek. Mi főzzük nekik a levest és feketét. Pár lövésen kívül csend.

1945. jan. 31. Reggel nagy bizonytalanság. Nincs vizünk, és egyre lövöldöznek. Irma, Főtisztelendő elmentek vizért. Reszkettünk, imádkoztunk, míg szerencsésen visszaértek. Csomagolás, öltözés. Útrakészen minden lehetőségre. Reggel főzés. Felmentem beszéltem a németekkel, nem lehet kimenni, azonnal lőnek az oroszok. Maradunk. Fejünk felett a ház alaposan megrongálva, két helyen az ég látható. Két pince belőve, harmadikban gunnyasztunk. Irmával ebédet főzünk, a többiek nem használhatók. Anna még beteg, de láza elmúlt, Olgi alig tudja karját mozgatni, a többiek „jeszketnek”. Du. erős fegyverropogás közvetlen közelben. Támad az orosz. Pincében is oroszot keresnek, 1 itt járt, látták a háznál. Főtisztelendő fel akarja vinni az „angol WC-t” a német ráfogja először a fegyvert, aztán elszalad, Felszaladok érdeklődni, bevallja, oroszoknak nézte. Persze a romok között vígan beszélhetnek a templom felől a pincébe. Csendes éjszaka. Turnusokban alvás.

1945. febr. 1. Kora reggel Irma, Julika, Főtisztelendő kimennek vizért, fáért, állatoknak enni adni. Anyakoca eltűnt. Kútig nem mehettek, mert lőttek, havat hoztak. Fél 12-5-ig folytonos ágyúzás, becsapódás. Német újságolta, ők lőtték az iskolát, mert ott bujt már az orosz. 5 után néma csend. Irma felment, a németek eltűntek. Este éjszaka csendes.

1945. febr. 2. Idegbomlasztó csend után, reggel bejöttek az oroszok. Felkiabáltunk, hogy csak civil van benn. Először lelövöldöztek, aztán kézigránátot vágta le. Füst, por, de senkinek semmi baja. Kirángattam az ablakot, hogy meg ne fulladjunk, ott is orosz fogta ránk a fegyvert. Újból kértük ne lőddözzenek. Végre bemerészkedtek. Megsajnálta, kenyeret hoztak, aztán kivittek, mondván ebben a romban nem maradhatunk. Átvittek a doktorlakás pincéjébe. Ott átnézték csomagjainkat, ami érték, pénz volt nagyrészt elvitték. Főtisztelendőt elvitték, de hamar meglógott. Olgi, Irmával átmentünk körülnézni a plébánián. Mivel az iroda, vendégszoba, háló lakható, nehezen bár. De visszahoztuk a népet. Takarítottunk, berendezkedtünk. Megjött Náci is. Ablakokon deszka, csak tenyérszerű üveggel. Vendégszoba lett a konyha. Rengeteg orosz jött, konyhában telefon. Estére elmentek. 7-kor vacsoráztunk, lefeküdtünk, békésen aludtunk, négyen díványon, többi földön.

1945. febr. 3. Korán kelés. Megtaláltuk az anyakocát levágva, kis darab szalonnája hiányzott. Disznóölés, víz, fa, kokszhordás.

Közben lőnek, rengeteg orosz beül. Részeg kozák tiszt és fia itt találkoznak. Megható jelenet. Kencsey Pufi átlőtt karral orvost keres. Régi a seb, karja feketedik. Náci elmegy vele. Betlovszky Lalit agyonlőtték. Szó nélkül felvitték a pincéből, egy golyó és vége, azt mondták bojár, azért. Este felé csend, aludtunk.

1945. febr. 4. Korán reggeltől mind erősebb lövések. Annuska jött, patika bedőlve. Pannit, Mártit szeretné eldugni. Gerspergerné bejelenti ura halálát: vízért ment, golyót kapott. Van parancsnokság, de nem a régi. Csak ülünk tétlenül, olyan erős a légitevékenység és az ágyúzás. Pedig körülöttünk a rom, mint a kártyavár, inog minden légnyomásra. Csak nem újabb helycsere? Felöltözve leülünk, nyugtalan alvás.

1945. febr.5. Orosz nem vonul vissza. Szorgos munka. Főtisztelendő a parancsnokot kereste, de nincs. Ceréket, Évát, engem név szerint kipécézték s vittek a temetővel szemben egy házba. GPU, kihallgatás. Cerik reszketett legjobban, bár mi se éreztük magunkat jól. Nyékiekről, front előtti dolgokról vallattak, de buták voltunk, elengedtek. Otthon az alatt a hálóba 2 tiszt hurcolkodott be, ők mondták, a front Agárd Dinnyés közt van. Fehérvár be van kerítve. A falu rémes. Alig van ép ház. Nidermalr meghalt, háza több máséval együtt kiégve. Fél 10-kor már feküdtünk, rajtunk keresztül bebotorkál 4 tiszt. Egyik ott akar maradni, de végre becsalják. Főtisztelendő és Náci szolgálják ki őket. Alig pihenünk, jön az Őrség, végigvilágít bennünket. Kimegy. Kinn nagy durranás. Csend Nem tudtuk meg kire lőttek.

1945. febr.6. Nyomott hangulat. Főtisztelendőt elviszik oroszok temetni. Irmával szomszédolni megyünk hírekért. A nőkre mindenütt rossz napok járnak. Megjön a január 23-i kapitány. Géppuskája, pisztolya maradt itt, keresi csiki plébánoson. Végül mindnyájunkat nekiállít a bedőlt pincét kihányani, hátha ott van. Bolond, ha megszakadunk se hordjuk ki 1 hét alatt. De legalább előkerül sok holmink. 2 óra múlva megunja, elmegy. De a rémületet itt hagyta. Viszont kolbász, szalonna, sonka is előkerül a rom alól. Azt mondta Budapest, Fehérvár elesett, 60 km-re van a front. Harci zaj semmi. Váróczy jön, jól vannak, házuk ép, 1 szobában húzódnak, többiben magasrangu tiszték. Este részeg tisztünk botlott be. Bűvészmutatványokkal akart szórakoztatni. Olgi, Náci csak úgy nyelték papírszalagot. Mi hol nevettünk, hol sírtunk. Egyre nőt követelt, Végre 2 pap, Náci s az én

kíséretessel bevonult szobájába. Engem ott akart tartani, de meglógtam. Erre bevitte Irut, de az is ott hagyta. Aludtunk is.

1945. febr.7. Rendes munka. Olgival borbélynál nyíratkozni. Községházán lovak vannak. Mosunk Iru, Irma, Mariska, én. Jön egy részeg, a plébánia mögött halott orosz találtak, azt kell eltemetni. Aztán vallatják csiki plébánost, ki lőtte közülünk agyon. Iruval szaladunk Borosért, nem leljük. Mire megjövünk, elmentek az oroszok. 5-kor részeg kapitány, karddal hadonász, Nácit nyuzza igazolványért. Julikát beviszi a konyhába, minket kiharancsol. Az ajtó nyitva. Szerencsére hamar elalszik. Egy társa őriz minket, s mikor fél kettőkor felébred, simán elviszi. Lefekszünk.

1945. febr. 9. Ki-be járnak az oroszok. Tyutyuval ópiumot keresünk, oroszoknál is. Margit halálhíre. A tisztek összevesztek a hálósobán. Egyetlen szobánkba beült az iroda, szörnyű forgalom. Viszik a lisztet, rozsot, kukoricát. A front megint közelebb jött, nagyon erős az ágyúszó. Este közöttünk 5, konyhában 1 orosz, nálunk a telefon. Egy részeg közénk akar feküdni, a tiszt felpofozza, aztán szó szerint kirúgja. Elég csendes éjszaka.

1945. febr.10. Kora reggeltől járkálás. 2 Meszlény, Éva, Sári mosni. Ház előtt fegyveres őr, engedély nélkül se ki, se be. Fekete Gy. és egy vasúti jött, összeírni a házban lakókat. A vasúti ember mondta, Budafok Martonvásár között vonat jár, s hogy Fehérvár este óta megint orosz. Nagy a csend, nincs ágyúszó. Éva, Sári, Olgi is Váróczyéknál alszik. Kapitányunk kitüntetést kapott. Szobánkban vacsorát rendezett, persze borral. Féltünk, de 9-kor elvonultak. Lefeküdtünk, csak a telefon zavart.

1945. febr.11. Még mindig nincs mise. Váróczyéknál sárgarépaért. Váróczy kiszabadult. Anna beteg. Irma, Olgi, Tyutyu én krumplit pucolni, Sári, Éva, Julika mosni. Du. Főtisztelendővel meglátogatjuk Annát. Éjjel állandó járás-kelés, telefon.

1945. febr.12. Megint kartuska. 4 tiszt Főtisztelendővel eszik, iszik. Viszik a lisztet, krumplit. Idegen orosz kipofoznak, de ők viszik. Komlósi és 4 társának temetése. 4 tiszt itt harmóniumozik. Du. hirtelen elmegy minden orosz. Mindkét úton erős vonulás Pest felé. Kerényi mama és Éva Váróczyékhoz, Olgi, Sári Linkáékhoz mennek. Félnék, mert ha bombáznak, csak

úgy lötyög a ház. Heten maradunk. Részeg el akarja cipelni csiki papot. Tyutyu sírása menti meg. Iru eltűnt, azt hittük elvitték. Keressük, előjön, egy tisztet hozott a részeg ellen. Német repülők bombáznak. Reszketve bújunk össze. Megjön a hálóbeli kapitány! Majd nyakába ugrunk, szegény nem tudja mire vélni a hirtelen szívességet. Talán mégse vonulnak vissza! Bent vacsorázik. Pezsgőt hoz. Kártyázunk. 2-ig nyugodtan alszunk, akkor öt is sürgősen viszik. Alig alszunk.

1945. febr. 13. Reggel csend, a katonák Fehérvár felé vonulnak. Ettől jobb kedvünk lesz. Főtisztelendő paplantánca. Rendes munka. Olgi visszajött. Kerényiek elhurcolkodtak Váróczyékhoz. Mindig erősödő ágyúzás, bombázás, mégis közeledik a front. Házi harc. Tyutyu, Iru nem hajlandó a bedőlt pincébe lemenni, mi nem akarjuk a házat elhagyni. Mit tegyünk, ha visszajön a front? Mentlerék és egyéb pince megtekintése. Elég nyugodt éjszaka.

1945. febr. 14. Ma sem lehet mise. Irmával haza akartunk nézni, de a patak Simonéknál kiöntött. Simon udvarában 4 fogollyal beszélgettünk, egyik csiki plébános falubelije. Du. Főtisztelendővel és Irmával Kányatelepen Zsigmond, Varga, Nagyéknál. Este távoli, éjféltörzsi közeli bombázás, lövések. Nagyon reszkettünk.

1945. febr.15. Kora reggel jönnek az oroszok lakást keresni. Hálót és tollasszobát kitakarítjuk. Éva és a két Meszlény lány itt. Este, éjjel békés csend, csak nagyon távoli bombák.

1945. febr.16. Korai ébredés. Major szobát rendbetenni. Gyönyörű napsütéses idő. Éva, Julika jöttek. Major „vizitelni” jön, tud németül, elbeszélgetünk. Du. Irmával, Főtisztelendővel haza. Falat kibontották, mindenünket elvitték. Benézünk Simonékhoz, Payerékhoz. Mindenki elkeseredett. Agádról kitelepítettek jönnek. Payeréknál ágyúállást ásnak, pincét magának foglalta le az orosz. Mi lesz? Újabb frontra készülnek? Csendes éjszaka.

1945. febr. 17. Reggel meglátogatom beteg Julikát. Misebort szerzünk. Iru ujja gyúlik, fel kell vágni nagyon csúnya. Borsovayéknál keresünk orvost, elmentek. Az új Halászkastélyba megyünk, ott a kórház. Szép, rendes, tiszta. Szimpatikus orvosnő vágja fel, orvosságot, kötszert ad. Finom csendes, napos idő. Semmi harci zaj. Csendes éjszaka.

1945. febr. 18. Egymás után 3 mise a tollszobában. Mancsi néni jött Pestről. Mentlerék, Jancsóék mind megvannak. Estefelé énekelgetünk. Csend.

1945. febr. 19. Hétköznapi nincsenek mise. Iruval, Tyutyuval kórházban kötözésen. Tyutyu igazolványt kap, hogy beteg, nem dolgozhat. 16-60-ig visznek nőt, férfit útjavításra. Éva, Júlia mosni jár. Anna még gyenge. Erhardt Sándort Pázmánd felé holtan találták. Este felé 5 bomba hullott közelben. Különben csend nyugalom.

1945. febr. 20. Anna eljött, kicsit jobban van. Éva, Julika mos. Erhardt temetése. Láttuk az első vonatot!! Igaz csak 4 teherkocsi, de mégis vonat. Csend.

1945. febr. 21. Robotba hívtak, Iru, Tyutyu, Sári, Éva, csiki plébános és én. Sok várás után elbocsátottak, nem jött meg a parancsnok. Iruval kötözésen. Megy a kórház. Du. Irma Főtisztelendővel községházán. Itt a parancsnokság. Úgy mondják segíteni jött. Holnap 10-re pap, tanító jelentkezni megy. Nyugalmas éjjel.

1945. febr. 22. Iru, Tyutyu, Sári, Anna parancsnokságon munkára jelentkezni. Első kettőt betegsége miatt elengedik. Anna még gyenge, Sári ásnia megy. Megérkezett Szép Mária húgával, itt maradnak. Csend.

1945. febr. 23. Joli sírva jön. Kitették őket lakásból, pincéből, a parancsnokság jön oda. Főtisztelendő jön emberekkel, javítják a plébániát. Irmával a padláson dolgozunk. Du. Joliéknak segítünk áthurcolkodni Laibékhoz. Meszleny Pál volt itt. Rosszul néz ki, el-elsírja magát. Este Főtisztelendőt parancsnokságra hívták. Kisült ünnepi vacsorára hivatalos. Egész nap csend, csak nagy felvonulás Fehérvár felé. Állítólag nagy támadás készül.

1945. febr. 24. Egész nap tetőcsinálás. Cseréphordás, cserepezés. Délben Borzsovayné Gabi. Holnap mennek Pestre, ha megy vonat. Erre csikiek is nekilendülnek, csomagolnak. Egész nap lövöldöznek, mint mondják, gyakorlat. 3 ágyút vontattak s ástak be a vasút és a plébánia között.

1945. febr. 25. 3 mise. Kertuska fiu keresztelője. Klem Árpád esküvője a templommal lett konyhában. Egész nap tetőcsinálás. Lukács főtisztelendő is velünk dolgozik. Oroszt állítólag

visszanyomták. Este már mindig erősödő harci zaj. Éjjel már ajtó, ablak remeg. Elmentek az oroszaink, a major is.

1945. febr. 26. Csiki plébánosék elutaznak. Közel ágyúznak. A házat azért javítjuk. Du-ra távolodik az ágyúzás. Beomlott pincénél romhordás. Főtisztelendőt, és 2 embert el akar vinni egy zsidó-orosz. Egy trappban futok parancsnokságra, onnan vissza egy orosszal. Kiszabadítjuk a 2 embert. Este Főtisztelendő, Kerényiék bevonulnak aludni a konyhába, tágabban vagyunk.

1945. febr.27. Tanítók. Kávé reggeli. Ezután naponta 2. l. tej. Nincs harci zaj. Főtisztelendő bemegy a hálóba, Kerényiék, Máriáék konyha, többiek iroda. Urasodunk, 3 szobánk van.

1945. febr. 28. Reggel elvitték az építőmunkásainkat Gyurgyalba. Mindenkit vinni akartak, de Tyutyu, Iru betegigazolvánnyal, Pap tanító csillagos igazolvánnyal szabadult. Csak szegény Olgit és Sárít vitték el. Lukács főtisztelendőt meghurcolták az éjjel, kihallgatás közben ütötték, reggel elengedték. Váróczy volt itt. Du. Főtisztelendővel községházán, Lukácséknál. Lukács főtisztelendőt ide osztották be robotra, itt is lakik, alszik. Rita itthon volt, pettendiek hozták a hírt. Azt mondta, menjen mindenki, 4-5 nap múlva megint harc lesz. Olgiek nem jöttek meg, nagyon aggódunk, de talán otthon vannak. Fél 10-kor megjöttek 10 km-ről. Holtfáradtan, remegve, sírva. Rémes napjuk volt.

1945. márc.1. Munkásaink Gyurgyalban, csak Lukács főtisztelendő segít cserepezni. Du. részeg orosszal kergetőzés a ház körül. Rozmanékhoz menekülünk, míg elmegy. Vacsora után Évával nézzük a Fehérvár fele fellobbanó ágyuk toroktüzeit, ágyúszó is hallatszik. Éjjel erősödik. Az oroszok azt mondják nagy hadgyakorlat.

1945. márc. 2. 2 mise. Évával Váróczyéknál. Laib kivételével dolgoznak az emberek. Harci zaj semmi. De. Évával parancsnokságra indulunk. Egy orosz erővel fel akar pakolni kocsira, mások közé, hogy visz robotra. Míg elszalad egy másik nőért, mi elfutunk, hiába fogja ránk a kocsis a géppuskát. Nagymosás.

1945. márc. 3. De. Pap, tanítók parancsnokságra. Munkára biztatnak. Hozza mindenki rendbe házát, kertjét, ők is segítenek, hogy a földön is dolgozhassunk. Du. a parancsnok itt, mindent

megnéz, nem tudjuk, mit akar. Takarítjuk a tollszobát misére. Csendes alvás.

1945. márc. 4. 2 mise már a fogadóban, sok hívővel. Linka itt, Németné misebort hoz. Du. szajré az iskolapadlásról. Elvész a rózsafüzérem, de megtaláljuk. Váróczy elment autóval traktorrészekért. Hadihírek: német ultimátum, h. gázzal jön. Másik szerint orosz gyengének érzi magát, békét akar. Harci zaj semmi. Este Főtisztelendő napirendet csinál. Együttes ellenzék 6 helyett 7 órai kelést határoz. Csendes éjszaka.

1945. márc. 5. Munkások dolgoznak. Első iskolai nap, 32 gyerek. Irma I., én II., Mária III., Éva IV., Czerék V-VI., Szalcgruber itt. Megint a tegnapi hír, 8 nap múlva gázzal jön a német. A parancsnok pincéjét erősítik. Du. messzi ágyúszó, éjjel már erősebb, több erős rázkódás.

1945. márc. 6. Reggel fél 7-kor orosz jön robotolókért. Mindenkit végigvilágít a fekhelyén. Sárít időben átlöktük Főtisztelendő szobájába, ahol bundástul bebujt a pehelypaplan alá. Nem vittek senkit. Laibot kihallgatásra vitték, vissza sem engedték. A főutcat Simontól a postáig két oldalt aláaknázták. Lika házban a pincét gázmentesre csinálják. Váróczy megjött Pestről, postás Irmával beszélt, Lukács főtisztelendőnek hírt hozott testvéreiről. De. még ágyúszó, du. és éjszaka csend. Az oroszok is mondogatják a gázháborút.

1945. márc. 7. Laib még fogva. Karsay bácsi dolgozik az emberekkel. Lukács főtisztelendő hazament, sógornője a gyerekekkel Pestre akar menni. Gárdonyt ürítik ki, sok menekült ment át. Estefele Irmával Váróczyéknál, ott már Nyék kiürítéséről beszélnek. Itthon is rossz a hangulat. Éváék holnap mennek Jászberénybe. Este messzi fénylobbanás és durranás. Éjjel 3-4-ig erős robbanások, minden rezeg.

1945. márc. 8. Éváék, Panni a kicsivel, Lukács főtisztelendő sógornővel 2 gyerekkel, Feketéék, Koresmáék elutaztak, 8-tól 3-ig ültek az állomáson. Du. Főtisztelendővel Boroséknál kocsiót, amin menekülhetünk. Csak kerekeket és alvázat kaptunk. Burján főtisztelendő menekült paptársával. Anna, Júlia jön. Szüleik ma Pestre mentek autóval, ők vissza akarnak jönni. Rengeteg menekült Gárdony, Pátka, Zámolyról ment át. Kis megnyugtató, hogy a pátkaiak Nyékre vannak irányítva. Orosz tiszt és nő

elviszi edényeink, nagy vacsora lesz. Egész nap erős légitevékenység. Az éjszaka nyugodt.

1945. márc.9. Rengeteg menekült ment, Degin plébános és nővéreivel. Bejöttek búcsúzni, pihenni. Ez borzalmasabb a frontnál is. Taligacsinálás. Váróczyék mennek Pestre. Itthon Meszleny lányokkal vita, nem akarnak Váróczyékkal Pestre menni, velünk akarnak maradni. Nappal nagyon távoli harcizaj, éjjel kevés, de erős ágyúzás.

1945. márc. 10. Benn csomagolás, kinn taligakészítés, Fleck segít. A munkások mind elmentek, ők is készülnek. Náci jön, valószínűleg még ma mennek Váróczyékkal. Nagyon erős és közeli lövések. Sok orosz megy Fehérvár felé. Simonéknál ágyúk állnak, Pupuluc háznál már dolgoznak az ágyuk. Rengeteg orosz jön. 3 nő a konyhában, többi a fogadóban szalmán, padlón alszik. Iru, Joli, Főtisztelendő, én az irodában a többiek a hálóban alszanak. Azaz csak aludnánk, de folytonosan járnak az oroszok, s orkán dühöng, félünk, ránk dönti a romokat.

1945. márc. 11. Reggel fél 6-kor elmentek a katonák. Végleges csomagolás. Matracok, szőnyegek a pincébe. A ház mögött 3 ágyút állítanak fel, az iskolánál 1-et a plébániával szemben 2 sztalinorgona áll. Főtisztelendő elmegy községházára, s nem jön vissza. Munkára vitték valahova. Du. megjelenik egy dr. engem szemel ki. Iruval be kell ülnünk hozzá, likőrrel itatna, 6-kor megjön Főtisztelendő. Este dr. vissza, be kell mennem vele. Tyutyu nem hagy el, végig belémcsimpaszkodik. Végre fél 11-kor 2 katona megment. Akkorra egy hadnagy rúg be, Jolit követeli. Ha Joli kijön, lövöldöz. Borzalmak éjszakája.

1945. márc. 12. Reggel Olgi, Sári érdeklődni mennek. Futva jönnek, 2 óra múlva mindenkinek el kell hagyni a falut. Főtisztelendővel végig futjuk a főutcat, sokan már indulnak, a többi sietve készülődik. Mi is lázasan rakodunk kis taligánkra. Kb. 12-kor indulunk. Ennél kegyetlenebb órák még nem volt. Meszleny lányok és Náci is visszajöttek az állomásról, nem ment vonat. Velünk vannak megint. Rosszul raktuk a 2 kerekű taligánk, a malomnál újra rakjuk. Akkor meg nem jól kötöttük, az új úton ledőlt. Újra pakolunk. Aztán beállunk a végeleáthatalan kocsis és taligasorba, megkezdődik a borzalmak útja. Jobbról a menekültek zsúfolódnak Pest felé, folyton meg-meg állva az egész sor, balról, mint az örültek rohannak az orosz tankok, teherautók zsúfolva katonával Fehérvár felé. A szántóföldeken

ágyúk, tankok mind Fehérvár fele fordulva. Vonszoljuk, toljuk a taligánk, Olgi, Tyutyu a megpakolt óvodai kocsit, Náci a talicskájukat. Pettend, Baracska tele orosszal, menekülttel. Tovább kell menni. Ínszakasztóan nehéz a baracskai kapaszkodó. Este 8-ra Martonvásáron vagyunk. A plébánia pincéjében, bár nem szívesen 1 éjszakára helyet kapunk. Itt vannak Lukácsék is Ülve alvás.

1945. márc. 13. Tanácstalanság. Mit tegyünk, hova menjünk. Főtisztelendő Meszlényéket indítja, Olgiéknak utazást ajánlja, Máriaékat eltanácsolja. Istállószobát találunk, boldogan behurcolkodunk. Bradanovicsék, Czeinerék, v. Németék, Pap Imréék Czerékék és mi. Olgival artézi vízért. Csupa nyéki ismerős. István bácsi is. Péknél kenyeret kapunk, lisztért pogácsát süttetünk. Kimegyünk szőlőbe lakást nézni. Meszlenyek du. vonattal el. Este fele kihajtanak az állomásra, azonnal el Martonvásárról minden menekült. Rémes út, kocsink majd szétesik, rúd eleje letörik. Végre kiérünk, egy oldalnélküli kocsira felpakolunk kocsistul. Érden nem állunk meg, csak Budfok-Hároson. Lerakodás, alvás a sínek között szörnyű hidegben, földig érő ködben. Fél 4-kor szomszéd tűznél melegsünk Tyutyuval, végre egy öreg velencei zsíros kenyér ellenében nekünk is tüzet rak. Mikor világosodik, lassan a többiek is felkelnek.

1945. márc. 14. Vízet teszünk fel, krumplit főzünk. Iruval vizet keresünk. Állomáson aludtak Meszlények, Lukács főtisztelendőék is. 2 Főtisztelendő elmegy plébániára érdeklődni, mi majd megfagyunk a ködben. Főtisztelendő megjön 3 rendőrségi emberrel, elvisznek Olgit és engem, és együtt 1 és félórai járkálás után mindenkit elhelyezünk. Utoljára kapunk mi a Villa u. 5. sz. alatt. Jó kis szoba, villany, cserépkályha, folyóvíz. Berendezkedünk. Korán fekszünk, 7-en bent. Főtisztelendő és Joli a konyhában. Halálos kábulatban alvás.

1945. márc. 15. Végre megint mise, a plébániatemplomban. Lukács főtisztelendő Budára akar menni, de csak 5 nap múlva jöhetne vissza, így Pestre ment. Este felé megjött Pestről a ház asszonya, jóízű, európai diskurzus. Sztálinvacsora: lábas körülülésből galuskaevés. Csendes éjszaka.

1945. márc. 16. Mise. Egy nagyot sétáltam egyedül. Úgy határoztuk, hogy Sárival, a ház asszonyával holnap Pestre megyünk. Sok huza-vona után Főtisztelendő Úr velünk tart. Imre meg Csepelig.

1945. márc. 17. Negyed 7-kor indulás. Szerencsésen átjutunk a hídon. Irmát letesszük Borsovayéknál, mi meg trappolunk végig Csepelszigeten. Negyed 10-kor Mentleréknél, Kovács Józsiék, Dida, Ádi, Takácsnét találtuk ott. Lászlóéknál megtudtuk él Varga, levelet is kaptunk. Mandorfféknál Marietta levelét hagyjuk. Szilasiéknál, Kultuszminisztériumban, Tolnai irodában. Pest síralom, Buda borzalom, a Dunapart lázalom. Negyed 5-re érünk vissza Mentlerékhez. Ott is alszunk.

1945. márc. 18. 9 után kelünk, addig beszélgetünk. Mise a Jézus Szíve templomban. 2. Mise Főtisztelendő úré. Üllői útra visszük Ambrózyéknak szóló levelet. Mancsi néninél, Karsaynét látogattuk Taksonyéknál. Háziasszonyunk nem jött, 3-an vágunk neki az útnak. Irmát felszedtük. A hídon nem engedtek át. Szörnyű jelenetek. 2 óra várakozás, próbálkozás után összetörve vissza Borsovayékhoz. Evés, lefekvés. Főtisztelendő laboratóriumban, mi 3-an egy ágyban, a cselédházban a kocsissal és kislányával egy szobában.

1945. márc. 19. Fél 7-kor ki a hídra, mire kiértünk lezárták. Végre négyünket átengednek, Főtisztelendőt mint pap, mi mint tanítónők, Sári, mint Irma lánya. Szívszakasztó volt nézni az ottmaradtakat. Otthon pihenés. Lukácsék mennek Budára.

1945. márc. 20. Olgit Főtisztelendő elvitte kórházba, holnap kell mennie vizsgálatra. Ebéd közben jött Joli Marikával, Annuska Mártival. Éheznek, Joli valósággal koldul az öregeinek és gyerekeinek. Séta Főtisztelendővel.

1945. márc. 21. Mise. Onnan Olgival, Főtisztelendővel kórházba. Olginál súlyos gyomorsüllyedést állapítottak meg, diéta, pihenés kell. Lapokat veszünk és írunk. De ki kapja meg? Megjön Lukács főtisztelendő. Iru nővéréről hoz hírt és a címét. Olgival Joli rokonairól, pilisszántói útról tárgyalnak. Házi néni fia meghalt.

1945. márc. 22. 2 mise a kis kápolnában. Sárival Tétényben zöldségért. Főtisztelendő a kápolna papjával kórházban, állomáson, városházán, Ganz lerakatnál, 1 demizson cukorrépa főzetet hoz. Remek napos idő, kinn egy fán olvasok. Háziak csomagolnak.

1945. márc. 23. Többiek kápolnába, Sárival nagy templomban, rendőrségen, mert Sáriék indulnak. Iru hív Budára, nem vagyok kész. Egész nap kis kocsink javítása.

1945. márc. 24. Szt. mise után indulás Budára, Iru, Irma, Joli, Bátyus, én. Senkiről nem tudok meg semmit. Joli, Irma rokonokhoz, mi Iru nővéréhez. 2-re fenn, 2 óra pihenő után vissza. Irmát, Jolit felszedjük. Iru nem bírja az utat, húzzuk, támogatjuk, végül kis kocsin húzzuk, 8-ra haza. Olgiek elmentek.

1945. márc. 25. Fél 5-kor felkeltenek a háziak, elvisznek minden bútort. Szt. mise. Bátyussal Medzgár főtisztelendőnél, kapunk egy miseruhát, kevés misebort. Sok nyéki hazament. Megérdeklődjük, a vonat Fehérváron túl megy. Holnap, ha Isten segít, mi is hazamegyünk. Csomagolás. Lukács páter megjön édesapjával.

1945. márc. 26. Fél 4.-kor kelés, 5-kor az állomásra. 7 felé beáll egy vonat. Csomagjaink felrakjuk, mi lenn, s a vonat szó nélkül elindul nélkülünk. Jó, hogy Lukács páter és bácsi és Náci csomagjainkkal vannak. Beszélek az orosz állomásparancsnokkal, ígéri 6-ra ad 3 kocsit a nyékieknek. Irut, Tyutyut, Máriát a 2 zsák lemaradt liszttel ott hagyjuk, mi gyalog Martonvásárig fél 12-háromnegyed 5-ig közben negyedórai pihenővel. Végleg kimerülve Martonon vonatra ülünk, fél 7-re itthon, az állomáson eszünk és alszunk, mert társaink még nem jöttek meg.

1945. márc. 27. Fél 7-kor kelés, népeink nincsenek, kocsinkat ellopták. Beballagunk. Plébánián szíves orosz fogad. A ház fele mienk lehet, amiben tud, segít. Megjöttek népeink is. Beltovszky befog, behozzuk az állomásról csomagjainkat. Szabóéktól széket, Spät házból sodronyt, összezsukható ágyat, Futurából babot, Hangyából borsót hozunk. Többiek az alatt 1 szobát kitakarítanak. Alvás a földön sorban.

1945. márc. 28. Fél 7-kor kelés. Tyutyuval otthon, Galambos, Kis és Limonéknál. Plébánián rendezkedés. Du. kis kocsival elhozzuk ágyunk, sodronyaink. Ágyak elrendezése, tűzhely felállítása.

1945. márc. 29. Felszedték az elásott porcelánt és krumplit. Azzal és a kamrában kiszórt búzával dolgozunk. Oroszunk szerezték, kis baltát. Este 2 pap alszik itt, Veszprémből jöttek. A harc Sopronnál van már. Devecsernél 2 napra megállt, azután tovább rohantak.

1945. márc.30. Elmentek az oroszok, csak bútorokat hagytak. Mészáros-Hubliknál lovat szereztünk szántáshoz. Linkát látogattam Nyikoséknál. Plébánia orosz felének takarítása.

1945. márc. 31. Olajosok berakják a padokat a templomba, asszonyok takarítják. Mi Lukács páterrel kinn a templomudvart hozzuk rendbe.

1945. ápr. 1. Hattól kilencig előkészület misére a templomban. 2 szentmise egymás után. Ünnepi ebéd, fehér terítő, porcelán, ezüst stb. Tyutyuval Alsónyéken. Plébánián harc, elmegyek, későn haza.

1945. ápr. 2. Tyutyu beteg, lázas.

1945. ápr. 3. Szántóföldről cserépszedés, aknalyuktömés, ágyúállás töltés. Megjött Szép Mária, este Szeles. Olgi írt. Tyutyu jobban van. Szántás, kertásás.

1945. ápr. 4. Kertásás, veteményezés. Szeles itt marad, vidám vacsora.

1945. ápr. 5. Kertásás, krumplivetés, de. és du. 3 menekült jött. Szeles este felolvassa a gúnyverseket.

1945. ápr. 6. Krumplivetés. Megjött Joli Vácról, nem maradt semmi, itt próbál összeszedni.

1945. ápr. 7. Krumplivetés. Pap festő elvette Irma lakását. Joli nála találta meg díványát, porcelánját. Beiczi, Varga főosztelendő úr itt, várják haza püspök atyát. Megjön Hidegháty. Este oroszok. Hideghátyit kémnek mondják, megmotozzák, 5000.-P-ét, 6 aranyát elveszik, őt elviszik. Későn hazaengedik.

1945. ápr.8. Oroszok elmentek, Hideghátynak csak iratait hagyták itt. 2 mise. Nemzetitanács tagjainak választása. Lakner temetése. Meszlények Millához mennek lakni.

1945. ápr. 9. Tarackszedés, kertásás. Meszlény Jenő, itt alszik.

1945. ápr. 10. Krumplivetés. Megjött Szabó Laci. Nem tudunk hazamenni zsírt ásni, annyi az orosz.

1945. ápr. 11. Ásás. Főosztelendő úrral kiássuk itthon a megmaradt holmit. Boros Endre megjött. Szeles meséli, földigényt be kell jelenteni.

1945. ápr. 12. Nem kapunk lovat szántani. Ásás egész nap. 4 orosz jön, itt is alszik, nincs baj velük.

1945. ápr. 13. Ásás, vetés (krumpli) egész nap. Megjött Bebszi contesz és Annus.

1945. ápr. 14. Megjött K. Éva. Ásás furt. Főtesztelendővel Kányatelepen körvizit. Contesszal mese. Váróczy napraforgót, cukorrépát ajánl.

Éva találta egy, régi újságban ezt a verset:

Csak

(Nagykárolyi Etelka)

Óh, jól van így! A kezeim

Már nem selymesek, nem puhák.

És minden olyan egyszerű!

Sem új álmok - , sem új ruhák...

Ropog a csontom? Mosolygok hozzá,

A szemem azért égbe néz!

Óh, jól van így, hidd el nekem.

Csak a felejtés!....Az nehéz.

1945. ápr. 15. Évával búzát viszünk olajtartályokhoz örölni, de nem lehet. Mise. Főtisztelendő, Szeles, Váróczy (Kisgazda Párt), Szabon (Nemzeti Parasztpárt) tárgyalnak a plébánián. Contesszel Pázmádon. Este menekült család Kisberről. Sanyóékról szörnyű hír.

1945. ápr. 16. Cserepezés Ambrózyéknál és plébánián. Ásás. Meszlény J. itt. Pártalakulás. Nemzeti Parasztpárt, 27 tag, Kommunista Párt 5 tag. Éva elindul haza.

1945. ápr. 17. Ásás és iskolánál tisztogatás. Meszleny P. levelet hoz Julikától.

1945. ápr. 18. Romtakarítás, planírozás a plébánia körül. Éva megjött barátnőjével napraforgóért. Rita, Andrea itt.

1945. ápr. 19. Irma, Szeles, Boros, én kocsin Fehérvárra. 11-től fél 1-ig keresés. Herderéket megtalálom, ők visznek Anyóékhoz. Anyó, Márta 3 gyerek. Erzsébet január 24-én meghalt. Dönciről nem tudnak dec. 21 óta. Sasa, Éva nyugaton, Manyiék és Mikiékről nem tudnak. Püspökségen is voltunk. Püspök atya még nincs itthon. Beiczi sürgeti a tanítás megkezdését. Éva barátnőjével elhúzta a szotyolát Ercsibe.

1945. ápr. 20. 2 Szt. mise Romplanírozás, ásás. Dőriék visznek gabonát Érdre, de engem nem.

1945. ápr. 21. Ásás, krumplivetés, templomudvar takarítás. Lenczi dr. itt ebédel. Tyutyunak rémes kelése van. Iru estére lázas.

1945. ápr. 22. Conteszék indulnak. Összevesznek Iruval. 2. Mise. Fridrich Bandi bá megjött. Főtisztelendő meghozza Pettendről harangot, haranglábat. Vacsora után repülőgép bombázás Gárdony fele.

1945. ápr. 23. Linka néni Joli itt. Dőriék nem vitték el a búzáink. Tyutyuval otthon. Feszes hangulat.

1945. ápr. 24. Iru lázas. Krumplibeszerzés, ásás. Elvitték a búzáink, pénteken megkapjuk.

1945. ápr. 25. Krumpli válogatás, és vetés. Harangláb állítás.

1945. ápr. 26. Takarítás. Szeles bort, kenyeret hoz. Vargáéknál alszom.

1945. ápr. 27. Fél 3-kor Érdre. Baracsánál árokba fordulunk. Lábam fáj, borogatom. Haranglábállítás.

1945. ápr. 28. Ágyúállás, futóárok-tömés. Du. templomtakarítás. Lenci itt, holnap választják.

1945. ápr. 29. 2 Szt. mise. Megjött P Jenő, próbál közbelépni, de Lencit egyhangúan megválasztják.

1945. ápr. 30. Rögtörés. Első litánia.

1945. máj. 1. Földgerblyezés, farakás. 3-kor május 1-i ünnepség (mackóban). Hír: Mussolinit agyonlőtték.

1945. máj. 2. Tyutyu, Szeles Fehérváron. Farakás, szemétgödör - rendezés, szeghúzás. Mártáékat kidobták a lakásból. Dönci Jászberényben van fogolytáborban.

1945. máj. 3. Szekszárdi Annus jött hírrel, kis Iluska meghalt. Gránátot vett fel, megsérült, vérmérgezést kapott.

1945. máj. 4. Tyukólpadlás rendezés, paradicsompalántázás.

1945. máj. 5. Főtisztelendő és Molnár tiszteletes elhatározzák a tanítás megkezdését. Mosás.

1945. máj. 6. Elszívtam az első cigarettát. Milláéknál.

1945. máj. 7. Első tanítási nap. Közösen Cerékkal II-ig. Rendőrség szobát akar lefoglalni.

1945. máj. 8. De. padlástakarítás, du. tanítás. 4 ember dolgozik az iskola romeltakarításon.

1945. máj. 9. De. üvegrakás padláson, du. tanítás. Főtisztelendő aláíratta a földigénylést.

1945. máj. 10. Áldozócsütörtök, de nincs elsőáldozás. Irmával gyalog Fehérvárra. Püspökségen vendégszobában kimosdunk. Mártáéknál Géza u. -ban alszunk.

1945. máj. 11. 5-kor állomásra. Keserves felszállás a Sárrétnél, Kiscsérig személykocsiban jó út. 6 km. Gyaloglás. Szabó Eleméréknél fedelmi ellátás. 70. db. tojás, 20 kg. liszt, de baromfi nincs.

1945. máj. 12. Éjszaka 2-kor az állomásra gyalog, majd kocsival Fehérvárról nem megy vonat, végre Szalcgruber hazához.

1945. máj. 13. Évától két ruhát kaptam, Szt. misék. Megjöttek Meszleny lányok.

1945. máj. 14-15. Tanítás.

1945. máj. 16. Megjött Szabó, hozott lisztet.

1945. máj. 17. Tanítás. Meszleny Jenő hozza Dönci két levelét.
1945. máj. 18. Kapálás és tanítás. Annus megjön. Szeles el.
1945. 21. Mentler Béla halálhíre.
1945. máj. 23. Iru (...), Dodóhoz futok. Jenő váratlanul megjön. Iru jobban van.
1945. máj. 24. Tyutyu kikap a reggeli hívásért.
1945. máj. 25. Tanítás szünetel, nincs hol tanítani. Egész nap palántázás. Kezdődik a nyilasok robotja. Jancsóék, László lányok, Molnár tiszt.
1945. máj. 26. Meszlényéknél.
1945. máj. 28. Iskolában tanítok. Du. krumplikapálás.
1945. máj. 29. Cserép és palaszedés Mérey tanyán 6-6-ig.
1945. máj. 30. Egész nap cserepezés. Este megjött Sasa, Éva.
1945. máj. 31. Ebédnél undok.
1945. júni. 2. Irma fekszik, de. du. tanítok. Pettendi misére előkészítés. Főtisztelendő hazakészül lóért. Sasa felajánlja arany óráját, Irma én pénzt adunk.
1945. júni. 3. Rita itt alszik, együtt mennek Főtisztelendővel
1945. júni. 4. HÁROMNEGYED 5-KOR KELÉS. Parancs felvétel. Rita, Főtisztelendő el.
1945. júni. 5. Disznóól-takarítás, szalmahányás, farakodás, öntözés. Annus tetvez mindnyájunkat.
1945. júni. 6. Tanításig (5-8-ig) krumplitöltés, du. megint. Annus el.
1945. júni. 7. Évával Érden lisztért. Kocsival (stop) oda, vissza.
1945. júni. 8. Sasával krumpli töltés, tanítás felváltva. Andrea, Mariska néni Pettendről.
1945. júni. 9. Kapálás, mosás, tanítás, gyomlálás, öntözés.

1945. júni. 11. Tanítás, kapálás. Du. Iruval Pettenden herekaszálás miatt. Este váratlanul megjöttek Ambrózyék.

1945. júni. 13. Nem tudunk kapálni a nagy szárazság miatt. Este megjött Főtisztelendő és Rita. Eredmény 2 ló, 2 kocsi, 1 süldő, 3 liba, 3 tyúk, 24 kis és 6 nagy csibe 5 kis kacska.

1945. júni. 14. De. tanítás, du. Főtisztelendővel Pettenden birtokjárás negyed 10-ig.

1945. júni. 15. Madár (ló) beteg. Fekszik nem kel fel. Felkötözik az istállóban.

1945. júni. 16. Mosókonyha takarítás, tanítás. Du. iratrendezés.

1945. júni. 17. Bandi bácsi itt. Ló fekszik. Főtisztelendő kukoricát vesz.

1945. júni. 18. Kocsiért futok, nincs. Kamratakarítás kukoricának, zsákszabás. Ebéd után kukoricahordás községházáról.

1945. júni. 19. Hajnalban a határba, Anti kukoricáját szedjük felesbe. Este egy forduló a községházáról.

1945. júni. 20. De. kukoricahordás, du. tanítás.

1945. júni. 21. De. morzsolás, szelelés, du. tanítás. Sok orosz jött, a völgyben is vannak.

1945. júni. 22. Tyutyuval otthon. Oroszok nem engedik elhozni a szénát.

1945. júni. 23. Főtisztelendő Budafokra vitt 5. 75q. kukoricát, eladta 600 ért. Nagytakarítás, krumplikapálás. Sok orosz jött a faluba.

1945. júni. 24. Háromszor a réten, orosz parancsnokságon. Hiába, elvitték a szénánkat. Náci arany óráért lovat akart venni az oroszoktól. Leütötték, elvitték az óráját. Náci csak elájult.

1945. júni. 25. Tanítás, Burján iskolalátogatáson. Szerszámvarrás, kukoricadarálás. Drasztutyi délben megjött nejével. Délután vizitelték s elvitte a holmiját.

1945. júni. 26. Tanítás, cserepezés. Iru megbokrosodik, nem jön dolgozni. Főtisztelendő vacsorára sem jön meg, Iru is elmegy.

1945. júni. 27. Tanítás az ebédlőben. Kukoricakapálás. Főtisztelendő berendel az irodába. Morzsolás. Hangulat kutya.

1945. júni. 28. Hajnaltól estig morzsolás, szelelés. Este kisül, hogy másnap Érdre megyek.

1945. júni. 30. Fél 3-kor kelés. Érden, piacon eladás. Míg Főtisztelendő kocsival bemegy Budafokra én Hajcsik és malom közt járok. Végre fél 10-kor megjönnek, 2-re otthon, 3-kor ágyban. Sasa hajnalban Gödöllőre megy.

1945. júli. 1. Postás Irma hívat. Sanyótól jött Neki egy lap a peresztegi fogolytáborból. Éva nagyon köhög. Évi vendégben alszik. Nála bögés.

1945. júli. 2. Tanítás de., du. Anti az eső miatt nem ment Gödöllőre, szegény Sasa várhat. Lóetetés.

1945. júli. 3. Tanítás, darálás, lóetetés.

1945. júli. 4. Kapálás kutya hangulatban. Du. tanítás, morzsolás, szelelés. Sasa még nem jön.

1945. júli. 5. Pettendre kukoricát kapálni, útközben rengeteg orosz gyalogolnak Pestre. Iru kézzel, mi Főtisztelendővel lóval kapálunk. Sári rálép a lábamra, nagyon fáj, de tovább csinálom. 4-re otthon, morzsolás, darálás fél 10-ig.

1945. júli. 6. Fáj a lábam, Irma ment kapálni, én tanítok. Du. vihar, bőrig ázva jönnek meg. Vacsora után megjött Sasa.

1945. júli. 7. Háromnegyed 2-háromnegyed 4-ig felpakolás, Főtisztelendő visz kukoricát. 8-ig alvás. Házimunka. Sasa, Éva, Tyutyu Szilágyinénál pakol.

1945. júli. 8. Itt a Páter, de ezen a héten végleg megy Szegedre. Sasa, Tyutyu, Évivel otthon palát nézni. Rudazókötel hecc, szörnyű hangulat, ellógok Szelesékhez.

1945. júli. 9. De. tanítás, du. kapálás Pettenden. Néma hangulat.

1945. júli. 10. De. tanítás, du. morzsolás, szelelés.

1945. júli. 11. Sasa, Évi, Tyutyu Fehérvárra orosz autóval. Reggel P. Jenő volt itt, Évát vizsgálta, kórházba írt beutalást. Hozzám őszinte.

1945. júli. 12. De. tanítás, du. kocsival Gróftanyán kukoricáért. Vacsoránál jön 2 páter, konyakot, cigarettát adnak, vígan, jól beszélgetünk, Főtisztelendő meg mérges. Évivel alszom egy ágyban, a vendégben, lépcsőn járunk az ablakon át, csuda jó a kedvünk.

1945. júli. 13. Tanítás, készülés a vizsgára. Közben 3 forduló kukorica lerakodás.

1945. júli. 14. Negyed 5-től fél 8-ig lucernagyűjtés az állomásnál. De. tanítók, du. megint lucernagyűjtés. Főtisztelendővel összekapunk. Ő bejön fél 5-kor, s azt akarja Évivel estig maradjunk. Hazajövünk.

1945. júli. 15. Főtisztelendő, Iru fél 5-től hordják a lucernát, mi elsőáldozáshoz terítünk. Elsőáldozás. Du. Iruval veszekedés kalácson. Ellógunk Linka és Váróczyékhoz. Este Páczyayval nóta a bejárónál. Főtisztelendő megint haragszik.

1945. júli. 16. 6-tól kapálás és 4 szoba takarítása, felmosása.

1945. júli. 17. Vizsga. Közben megint összekapunk Főtisztelendővel. Megjött Manyesz a 4 gyerekekkel. Manyesz borzasztó, a 4 gyerek jól van. Úgy van, bemennek Szilágyinéhoz lakni. Főtisztelendő nem engedi, hiába kérem, magyarázom. Iszonyú fogfájás, Manyesz gyógyít meg.

1945. júli. 18. Sanyó írt 2 lapot. Egész nap morzsolás, szelelés, holnap viszik a kukoricát. Sasa, Éva, Lackó is mennek.

1945. júli. 19. Keserves elindulás. Csak házimunka és vizitelés. Palánkat meghozta Zsigmond.

1945. júli. 20. De. udvartakarítás, du. zsákvarrás, Főtisztelendővel és Évivel eszmecsere: hogyan lehet pénzt szerezni?

1945. júli. 21. 4-től délig morzsolás. Manyesszal holnap indulunk Peresztegre.

1945. júli. 22-23. A többiek 4-től kukoricázás. Én alszom az utazás miatt. Éva Fehérváron volt, igazolás 2 hét múlva. Pakolás az útra. Iru nem ad zsírt. Este 7-re állomásra. Vonat nem jön. 9-kor Tyutyu, Éva, Lackó vacsorát hoz. Alvás az állomás irodaasztalán, padján. Reggel 7-kor jön a vonat. Orosz kocsiba hívnak, félünk, de muszáj beülni. Jól utazunk, de Fehérváron

átszállunk magyarokhoz. Este 8-kor érünk Szombathelyre. Vonatunk elment. Fél 11-kor vissza Cellbe. A váróterem kövén, pokrócon alszunk. Háromnegyed 3-kor indulunk. A vonaton is a földön alszom.

1945. júli. 24. Reggel 8-ra Pinnyén vagyunk. Egész karaván megy Peresztegre. Manyival az élen megyünk. Lajtosokkal cédulát küldünk Sanyónak. Ijesztgetnek, ne menjünk csomaggal. Mi faképpel megyünk el az orosz őrség előtt. Német Mária házába nem mehetünk, tifusz van. Lobinger Magdáék nincsenek otthon. Végre a tanító elküld a volt bíróhoz. Ott lakó Horvát őrnagy orvos húga elintézi dolgunkat. Sanyó kijön, nagyon jól néz ki, fél 2-ig együtt vagyunk. Du. megint kijön Sanyó, de fél óra múlva visszaviszik azzal, hogy sok írnivaló van. Vacsora Horvátékkal, lefekvés pajtában. Hőségtől, szűnyogtól nem alszunk, bevonulunk a kamrába a zabra.

1945. júli 25. Reggel Sanyó kinn volt, én aludtam. Hirtelen kelni, öltözni, ki Pinnyére, mert razzia lesz. Csomagolás, búcsúzás, át Szécsénybe, a falu legutolsó házában, a pajtában pihenünk. 3-kor oroszok járnak a házban. Megijedünk, kertek alatt kimegyünk az állomásra. Fél 1-kor indulunk Cellbe, ott hamarosan kapunk vonatot Fehérvárra. Szörnyű út, az orosz visz, amit ér, kiabálás, sikoltozás.

1945. júli. 26. De. 10-re bevergődünk Fehérvárra. Át a komáromi vonat marhakocsijába. 2-kor indulunk, 4-re Kisbéren vagyunk. Irénkéék aranyosak, sokat beszélgetünk Sanyó dolgáról. Korán lefekszünk.

1945. júli. 27. Manyesz járja a falut Sanyó és itt lévő holmijuk ügyében. Róthnágel J. , Mészöly J. , Sántáék, Tifiék, Téglá Gy. Jönnek el. Aranyosak, szeretik Sanyóékat. De. bejött Bözsi, Kati, épp Nyékre indultak cipővel, ruhával.

1945. júli. 28. Manyesz nem végzett, csak holnap indulunk.

1945. júli. 29. Misén, kórházban, Aliznál. Utazás marhakocsiban. Éjjel 11 után rémes bevonulás Fehérvárra. Nem találjuk Dönciéket. Végre fél 12 után megleljük, fél 2-ig beszéd.

1945. júli 30. Reggel fél 8-ra állomáson, fél 1-re itthon. Sasáék lehurcolkodtak Szilágyiékhoz. Pihenés után lemegyünk. Éva láztalan. Hízás és tudóműtét kell, mondta az orvos.

1945. júli. 31. Rendes munka.

1945. aug. 1. Pázmádon szajré ügyben. Nincs semmi. Este vacsoránál Főtisztelendő előhossa a zsírt. Mérgek lesznek.

1945. aug. 2. Évi utazik, kikísérem. Szeghúzás, deszkarakás. Du. kocsival Velencén gyümölcsért, este Pettenden Ritával tyúk ügyben.

1945. aug. 3. Sanyó írt, reméli aug. közepén oszlik a tábor. Tegnap ment keresztül a peresztegi fogolyvonat, ki tudja hova. Madár beteg. Fél 12-kor kelt Főtisztelendő segítsek az istállóban Neki és Andrásnak fél 1-ig.

1945. aug. 4. Seregélyesi plébános temetésén Burján és mi Főtisztelendő, Irma és én. Hazaérve azzal fogadnak Sanyó jön át fogolyvonattal, levelet küldött. Kimegyünk a vonat még Fehérváron, nem tudják mikor jön. Este nem merünk újból kimenni.

1945. aug. 5. 5-kor kelek. Manyesszal az állomásra. Fél 5-kor volt itt a fogolyvonat, senki sem szállt ki. Manyi gyerekekkel 8-fél 12-ig újra állomáson, semmi. Fél 12-kor újra ki. Megtudjuk, hogy Sanyó az éjjel ment át. Iru öccse jön. Mi le Sasáékhoz.

1945. aug. 6. Csak takarítás, faluzás.

1945. aug. 7. Padláson dolgozunk. Iru két napja morog rám, az ebéd kuka. D. u. Botka lány. Sanyó vonata még Pesten van, Manyes felmegy. Éva lázas nem tud enni.

1945. aug. 8. Sasa, Manyi, Lackó Pestre mentek. Egész nap a gyerekekkel vagyok. Főtisztelendő unokaöccse Tibi ment keresztül fogolyvonattal, beszéltek pár percet, s mindent feladtak.

1945. aug. 9. Bálint köhög. Főtisztelendő mérgek a mérlegért, Tyutyunak pofont ígér. Manyiék megjönnek, nem beszéltek Sanyóval, fél órával előbb ment el a vonat.

1945. aug. 10. Éva láztalan, jó étvágyú. Váróczyéknak megdöglött egy disznója, másikat levágták.

1945. aug. 11. Mosás, Sasáéknál Éva úgy, mint tegnap.

1945. aug. 12. Semmi. Veszekedés.

1945. aug. 13. Babszedés Pettenden reggeltől fél 5-ig. Ritától dohányt veszek.

1945. aug. 14. De. kocsilerakás. Du. Gróf-tanyán Máriánál, csak Perecest találom.

1945. aug. 15. Háromnegyed 5-kor kelés, téglarakás. Templomtakarítás. Készülődés az útra.

1945. aug. 16. Contessel indulunk, Ő nem tud felszállni, én lógok. Serényinél Kultuszban. 6-kor jó lépcsőülésen haza.

1945. aug. 17. Fehérvárra tanfelügyelőségre. Nem kapok pénzt. Halesznél nem kapok se autót, se kocsit. Orosz autóról gyufa esik, 2 tízes csomagot felkapok. Ciliéknél alszom.

1945. aug. 18. Kocsitetőn utazom haza. Irmával írás a fizetéshez. Sasáéknál Éva rosszul néz ki. Irma estére beteg, nagy láz.

1945. aug. 19. Templomrendezés. Mise után Conteséknél, Pettendiek is. Irma beteg. Iru goromba. Contess, Julika s az én orrom előtt bevágja az ajtót. Este megint mosogatás hecc. Iru kijelenti neki csak egy tányérja van.

1945. aug. 20. 6-kor kelek. Irma lázas. Iru dühös, nem csinál semmit, Tyutyu egyedül főz, ketten mosogatunk. Sasáéknál Éva születésnapján. Vihar miatt nem mehettem Fehérvárra. Itthon dühös hangulat.

1945. aug. 21. Fél 6-kor kelés, itthon templomban elvégzek, be Fehérvárra. Végre megkapom a fizetést, jan1-szept 1-ig 10900.-P-öt. Kocsistoppal Kisvelencéig. Iru dühösebb, mint valaha.

1945. aug. 22. Fél 6-kor kelek, dolgozom. Hiába, Iru dühöng, Julia végigélvez egy kitörést. Gyomrom rossz, nem mozdulok.

1945. aug. 23. Fél 6-kor kelek. Takarítok. Nagyon gyengén állok a lábamon. Egész estig Vöröskereszt írás. Pesti út megbeszélése.

1945. aug. 24. Sasa, Tyutyu, Pestre. Kitakarítok, 7-kor le Évához. Egész nap és éjjel Nála vagyok.

1945. aug. 25. Mint tegnap ma is Évánál. Egész nap kinn ül a nagy székben. Este megjön Sasa Tyutyu.

1945. aug. 26. Misére készüllet. DU. Iru morcol, segíteni akarok, nem engedi. Bösz hangulat.

1945. aug. 27. Rendes munka. Manyiék nem jöttek meg.

1945. aug. 28. Manyiék megjöttek. Készülődés Fehérvárra.

1945. aug. 29. Fél 7-kor Manyi, 4 gyerek össz. Csomagjaik, Főtisztelendő és én Fehérvárra. Anyóék udvarán ebéd. Paplant kapok. 3-kor az állomásra, Manyiékat berakjuk, haza.

1945. aug. 30. Fél 6-kor kelek, davaj estig. Iru, Irma Pestre. Fél 1-kor keltem Főtisztelendőt, 2-kor fekszem. 1945. aug. 31. Fél 9-kor kelek. Irma megjött, Iru lemaradt. Sasáéknál Éva lázas, rettenetesen köhög. Iru kocsin jön. Este nagy zivatar.

1945. szept. 1. Misén segédlet, favágás. DU. Pettenden babszedés, szénásszekér rakás.

1945. szept. 2. Megjön Tibi orosz fogságból. Ennivalót, fürdőt készítek. Fehérvárra mennék holnap kocsival.

1945. szept. 3. Fél 6-kor kelek, sietek öltözni, Főtisztelendő kijelenti, nem mehetek. Mérgemben visszafekszem. Éva jobban van. Beíratás

1945. szept. 4. Semmi.

1945. szept. 5. Osztályrendezés. DU. nagy iskolásokkal munka az iskolában. Dühös vagyok, hogy Éva nincs itt, összekapunk Főtisztelendővel.

1945. szept. 6. Főtisztelendő mérges. De de. megjelenik E. Irmus, Évát helyettesíteni, míg megjön.

1945. szept. 7. Tananyag rendezés. Tanítás.

1945. szept. 8. Iru, Irma, Főtisztelendő el. Egyedül takarítok, templomot rendbe teszem, istállót trágyázok. Délben hiába szólok sem Főtisztelendő, sem Iru nem felel. Ott hagyom az ebédet. Este megjön Éva, Főtisztelendő kedvesen fogadja.

1945. szept. 9. Ukrán vagyok, nem mozdulok. Éva beszél Főtisztelendővel, hogy itt marad, fizet, de kinn nem dolgozik. Főtisztelendő elfogadja.

1945. szept. 10. Még ukrán vagyok. Sasáéknál Évivel. Iskolai megbeszélés este.

1945. szept. 11. Csinálják az iskola tetejét, ott dolgozom gyerekekkel, meg paradicsomot szedek. Fél 6-ig tanítok. Míg Évi zongoraórán van Főtisztelendő, kijelenti vagy dolgozik Évi vagy megy. Na és a 9-ei kijelentés, hogy elfogadja? Vacsora után 3 tanítónőt irodába gyűjti Főtisztelendő, megmondja Évinek. Dühös vagyok, hogy Iru, aki az egészet csinálta, nincs benn.

1945. szept. 12. Iru, Főtisztelendő, s én az istálló bérletéről. Roppant tanulságos. Sasa megjön Gödöllőről Francival. Lemegyünk együtt Évához.

1945. szept. 13. Főtisztelendő, Iru, Irma, Évi Pákozdra szilváért. Tyutyuval elköltözésről beszélünk, ugyanúgy Sasáéknál. Fél 10-kor jönnek a szilvások. Iru goromba, mint a pokróc.

1945. szept. 14. Évi bejelenti Ambrózyéknál fog lakni. Főtisztelendő, Évi, én rettentő veszekedés. Végül én is bejelentem, hogy mi is megyünk, Iru miatt. Meghökken.

1945. szept. 15. Főtisztelendő kér, ne szóljak az elmenetelről, míg du. nem beszéltünk. Sasa, Tyutyuval beszéd, el kell mennünk. Főtisztelendő du. könyörög, sír, hálátlanságot emleget.

1945. szept. 16. Kút csinálás Ambrózyéknál. Sasáéknál Éva lázas, nagyon sovány.

1945. szept. 17. Tyutyu, Évi Fehérvárra. Iru kedvemre káposztáskockát csinál. Na miért? Főtisztelendő is kedves, mint már régen nem. Tyutyuék megjönnek, Dönciék elmentek szombaton Gyöngyösre.

1945. szept. 18. Főtisztelendő Évivel beszél, itt tartaná, de Évi nem marad. Meszlényék meghívtak szüretre. Főtisztelendő kér, maradjunk. Szüretre az egész plébánia kocsival.

1945. szept. 19. Sasa, Franci segédlettel kiássuk a porcelánt.

1945. szept. 20. Főtisztelendő roppant kedves velem, Iru hallgat, de nem goromba. Este Főtisztelendővel tárgyal, sír is.

1945. szept. 21. Évi átköltözött. Vizit nála.

1945. szept. 22. Tanítás, krumpliszedés, megjön Endre Iru bátyja.

1945. szept. 23. Váróczyval a réten Gyurival szénaügyben tárgyalunk.

1945. szept. 24. Szakad az eső. Megjön Haltenberger. Autóbuszsal Évi, Irma bemennek vele, én nem. Dühösek rám, főként Főtisztelendő, nem értik meg, hogy nem alhatom Irma rokonainál.

1945. szept. 25. 5-kor kelek. Autóstoppal Fehérvárra. 4perc alatt igazolnak. Autóstopról Irma Évi lemaradnak, én haza. A hangulat itthon kutya.

1945. szept. 26. Rendes. Évinél este Contessel beszéd, mire fél 10-kor haza, alusznak.

1945. szept. 28. Érden a malomban. Mülleréknél ebéd. Pettenden virágot szedek. Főtisztelendő elveszti a báránybőr sapkát.

1945. okt. 2. Hideg, esős idő, nem tudunk tanítani. Hujber jön ablakot csinálni, mi futunk kályha és cső után. Iru dühös, Tyutyut bántja.

1945. okt. 3. Tyutyuval mindketten pala és palaszeg után futunk. 1200 pala kéne. Hogyan tetőzzük be a házat?

1945. okt. 8. Sasa Marinkától levelet kap. Edit volt vőlegénye jött meg Németországból. Pintyő ott van, kórházban dolgozik, mennyasszony. Este Évinél.

1945. okt. 9. Cudar hangulat. Hiába kérdem, mit tehetek, se Főtisztelendő, se Iru nem ad munkát. Iruval csúnya összeugrás, mert a másik szobából hallom, amint szid Tyutyut és engem. Endre itt.

1945. okt. 10. Iru csendes. Tyutyu 2 napja krumplit szedett otthon.

1945. okt. 11. Iru nem felel, ha szólok, nem is köszön. Főtisztelendő is beszélt vele, minden hiába.

1945. okt. 12. Iru nem akar velem dolgozni jönni. Mire én kijelentem, akkor én asztalhoz nem ülök, míg sürgősen el nem megyek innen. Iru mégis kijön, de dühös.

1945. okt. 13. Iru, Irma, Főtisztelendő Pettenden, Tyutyu, Endre én kedélyes kacsaszíros ozsonna. Tofi írt, viszik Romániába.

Franci is írt, jön haza, nincs állása. Éva rettenetesen néz ki, láz nincs.

1945. okt. 17. Éva megint lázas, torka fáj.

1945. okt. 16. Tibi megjön, megcsináltatom a háló ablakot. Sasa sírva jön Éva, alig bír nyelni.

1945. okt. 20. Éva láza 39 fokig felment. Vacsora után Évinél sült bor. Jó legalább nem kell sírni.

1945. okt. 21. Évának futok tojásért. Viszek is, de nem bír nyelni. Főtisztelendő Velencéről jön a hírrel, jön Püspök atya, itt is alszik. Davaj. Püspök atya megjön. Vacsora. Utána Varga Miska hecc.

1945. okt. 22. Atya sok bonyodalom után el. Évának magas a láza. Franci megjött.

1945. okt. 23. Főtisztelendő elmegy autóbusszal haza. Éva rosszul van.

1945. okt. 24. Éva meghalt.

1945. okt. 25. Temetés

1945. okt. 26. Gyászmise.

1945. nov. 7. Iru és Tyutyu mindig többet veszekszenek.

1945. nov. 8. Tyutyu megkérte Irut, legyen rendes, Ő mindent elfelejt, ami eddig volt. Iru nem békül. Tyutyu, Főtisztelendőhöz, Ő pedig hozzám fordul. Tibi Sári megrúgja. Vesevérzés.

1945. nov. 9. Tibi jobban van, de feküdni kell.

1945. nov. 12. Megjött Pintyő és vőlegénye.

1945. nov. 13. A 2 Franci elutazik. Burján és Rác Gábor főtisztelendőket itt szorítja az eső. Rác kijelentései!

1945. nov. 15. Megjött a Schier család.

1945. nov. 20. Borkáéktól elhozzuk a képeket.

1945. nov. 25. Jó névnap Sasáéknál, Contesse és Meszleny lányok. Itt a plébánián csak hidegség.

1945. nov. 27. Miktől jött lap Hegyeshalomról, hogy 23-án egész családjával átlépte a magyar határt. Talán már itthon is vannak.

1945. dec. 2. Végre írt Manyi.

1945. dec. 3. Franci névnapja, csak mi és Évi. Szomorú.

1945. dec. 6. Éjjel jön Hidegháty Karcsi. Bemutatkozik az üres sötét szobának. Lefektetem.

1945. dec. 7. Imi volt Tolnay irodában. Mikiék megjöttek, jól vannak. Mikor jutok fel?

1945. dec. 9. Nagypárnát varrok Ambrózyéknál. Este már nagypárnán alszom!

1945. dec. 12. Megjött Feri, Pintyő vőlegénye.

1945. dec. 13. Haltenberger autó jött, Tyutyu berohant értem az iskolába. Hiába, Főtisztelendő nem szólt az érdekemben, itthon maradtam, nem mehettem Mikiékhez!

1945. dec. 16. Tyutyu névnapja Sasáéknál, Milla, Linka, Év 2. Meszleny,. Jó hangulat.

1945. dec. 18. Iskolai karácsonyi ünnepély, végig bögöm. Du. Évinél búcsú, Contess is ott van. Megint bögök. Segíteni akarnak.

1945. dec. 19. Mógitkáért gyázmise. Pénzünk lepecsételik. Kis karácsonyfákat csinálunk eladásra.

1945. dec. 20. Hajnali misén himnusz, ma egy éve jöttek be az oroszok.

1945. dec. 21. Kivisszük a karácsonyfákat a piacra, nem veszik.

1945. dec. 24. Sasáéknál korai fagyújtás, ami sírásba fül. Hatkor „éjféli mise”. Utána plébániai karácsony. Ilyen szomorú karácsonyom még tavaly sem volt. Ez bennem lesz minden karácsonykor.

1945. dec. 26. István bácsit köszöntöttük.

1945. dec. 27. Ma egy éve jöttünk a plébániára. Bár sose léptük volna át a küszöböt. Főtisztelendőnek köszönő verset irtunk.

1945. dec. 31. Búcsúzunk az Ó évtől. Az újévre csak egyet kérek. Uram Isten, ne engedd, hogy megtanuljak gyűlölni. Szomorú Szilveszter. De azért elharangozom az éjfél.

1946.

1946. jan. 1. Tyutyu beteg, szédül. Fekszik.

1946. jan. 3. Lenci volt Tyutyunál. Orvossága, 50 szem 31.000.- Pengő.

1946. jan. 5. Tyutyu lézeng. Iru morcos. Váróczyéktól tejet kapok minden nap Tyutyunak.

1946. Jan. 8. Marcsa néni oroszai ígérték, elvisznek ma Pestre, de nem mennek. Iru harap.

1946. jan. 9. Iru dühöng.

1946. jan. 10. Franci jött Pestről, Mikiék Szekszárdon vannak, egyenlőre elmarad a pesti utam. Payer bácsi temetése.

1946. jan. 14. A ház névnapot ül.

1946. jan. 15. De. csak Meszleny lányok, Dávid bácsi, du. meg Sasáék jönnek köszönteni. 12-kor Lackó megjön Pestről.

1946. jan. 19. Irmát kinevezték a VII. fizetési osztályba.

1946. jan. 20. Irma ünneplése.

1946. jan. 21. Tyutyu Kiserrel tárgyal a ház miatt.

1946. jan. 22. Disznó nem eszik. Nagy izgalom, futás engedély és hentes után.

1946. jan. 24. Disznóölés. Este 7-ig dolgozunk. Vacsorakor botrány. Iru csak főtt krumplit zsírral ad, Uzsáknak is.

1946. jan. 25. Szörnyű összeveszés. Iru közönségesebb, mint valaha. Mindnyájunkat fenyeget, hogy leönt forró zsírral. Főtisztelendő persze engem hibáztat.

1946. jan. 26. Délben Iru „lóellenzővel” ebédel. Főtisztelendővel emiatt újabb összecsapás. Vidám délután Meszlenyéknél. Iru szót sem szól, kivonult ágyastul.

1946. jan. 27. Meszlenyéktől 20 hl. bort loptak. Irma haboskávával vendégeli meg a házat.

1946. jan. 29. Tyutyu kijelenti, nem bírja tovább Irut. Előbb Ő, aztán én beszélünk főtisztelendővel. Nappaliban szembesítés, szörnyű összecsapás. Főtisztelendő kijelenti, ha mi harag miatt elmegyünk, mindenkinek menni kell. (Adott szó!) Irma békít. Próbaidót tüzünk ki. Iru normális lett.

1946. jan. 30. Holnap Annussal, Imivel Pestre utazom vonaton.

1946. jan. 31. Szörnyű út, de végre látom Mikiéket!

1946. febr. 2. Haltenberg autóbusszal éjjel ½ 3-ra haza.

1946. febr. 11. Franci jó hírrel jön, Miki elhelyezi őt a vállalatnál.

1946. febr. 16. Julika köszöntése. – Itthon Iru morc.

1946. febr. 17. Iru-Tyutyu között kirobban a veszekedés, Pintyő is jelen van. Lecsitítóm Tyutyut, szót se megyünk és vége. Főtisztelendő szomszédban hallgatózik, de úgy tesz, mintha semmit sem tudna. Este felé megmondom megyünk. Sok vita után 7-10 nap haladékot kér, mert Iru is megy (!). Addigra elhozza unokahúgát. Bár egy szót sem hiszek, belemegyek.

1946. febr. 18. Főtisztelendő kér márc. 15-ig maradjunk. Nem engedek. Iru szokott trükkjét veszi elő, fekszik ágyban nem szól. Főtisztelendő kétségbeesik szegény betegen.

1946. febr. 19. Szedjük a deszkát az ajtókhöz. Újból bejelentem 2 hét múlva megyünk. Főtisztelendő szörnyű jelenetet csinál, még ablakot is tör. Ránk keni, hogy mi erőszakoltuk ki a veszekedést. Mit bánjuk, hogy mit talál ki kedvence védelmére, csak mi kinn legyünk a „kálváriáról”.

1946. febr. 20. Főtisztelendő megint kéri az itt maradáást. No nem minket sajnál, a pletykától fél.

1946. febr. 24. Tiltakozó gyűlés a pápa és a hercegprímás megtámadása ellen. – Karsay megnyitó hátul a műhelyben. 1 dl. Bor 30.000. pengő.

1946. febr. 26. Végre dűlőre jutunk. Főtisztelendő enged, mert Iru és Irma marad. Hisz ez volt a cél úgyis, de minek kellett hozzá ennyi móka? Hisz mindenki tudja, amit tud. Takács asztalossal megegyezünk az ajtók ablakok csinálásában. Tibi segít, így kevesebbe kerül. Este sokáig vitatkozunk Főtisztelendővel. Azt állítja 1. Ő az áldozat. 2. Azt kívánná ne kiáltssuk ki Irut hibásnak. 3. Ne maradjunk el a plébániáról. Én pedig amit mondtam, megmondtam.

1946. márc. 1-2. Minden nap vita a 3. Pont felett, nem engedek.

1946. márc. 3. Megjött Feri és Horn Magda. D. e. Évinél a banda Tibivel együtt, du. Sasáéknál. Vígán vagyunk. Plébánián fagy.

1946. márc. 4. Pakolunk, holnap itt hagyjuk a plébániát. Szomorú, hogy így kell elmenni. Megjósoltam ezt júliusban Főtisztelendőnek, mikor nem engedett Sasáékkal elmenni. Du. Tyutyu és én is búcsúzás Főtisztelendőtől. Szakad az eső. Legalább van, aki sír utánunk.

1946. márc. 5. 9-kor felpakolunk, s örökre kilépünk a plébániáról. Sasáéknál elrakodunk. Vidám, békés húshagyókeddi vacsora.

1946. márc. 9. Borbélynál nyiratkozom, 80.000.pengő egy nyírás.

1946. márc. 10. Franci megjött, nincs üzemanyag, leállt a vállalat.

1946. márc. 11. Ásás kidűlésig.

1946. márc. 15. Enyv az asztalos munkához 2.800.000 pengő, 1. kg.

1946. márc. 19. Hordjuk a házból a trágyát. Főtisztelendő bejelenti, hogy unokanővére „nem jön”.

1946. márc. 21. Vizi fiút fogom tanítani, magánúton.

1946. márc. 24. Franci elment.

1946. márc. 28. Megjött Eli, Évi öccse. Főtisztelendőtől rossz lisztet kapunk.

1946. ápr. 4. Meghallom, hogy nagy ünnep, figyelmeztetnek ne tanítsunk. Megmondom Főtisztelendőnek, erre hozzámvágja, „persze könnyebb nem tanítani.” Ezért érdemes volt dolgozni.

1946. ápr. 8. Kezdjük a líciumot kiölteni, embertelen munka.

1946. ápr. 12. Főtisztelendő Édre megy, tőlünk is visz zsákot, pénzt.

1946. ápr. 14. Főtisztelendő meghozta a lisztet + 10 kg. ajándék.

1946. ápr. 15. Beteg vagyok, fekszem, nem tudom a lisztet elhozni.

1946. ápr. 16. Átküldök a lisztér, Irma mondja, nem adja Iru, mert Főtisztelendő nincs itthon. Kérem a 10 kg. ajándékot is, azt sem adják, mert összekeverték. Félek, hogy megint dohos, vagy tollas lisztet kapok, mérgembe átkiabálom Irmának, viszem Édre megmutatni.

1946. ápr. 17. Megint nem adja Iru a lisztet. Megmondom Irmának rendőrrel hozatom el a 10 kg-ot. Irma befut, megkapom a lisztet.

1946. ápr. 18. Vagyóczkyné küld 2. l. bort.

1946. ápr. 19. Főtisztelendő küld 1 l. bort, sonkát, 1 üveg lekvárt, 7 tojást. Nagy derűtség. Megjön Pintyő Ferije.

1946. ápr. 20. Linkának tojást festek, elküldöm. Többiek mind feltámadáson Nyéken.

(Balassa Lászlóné Katalin, szövegrögzítő megjegyzése: Eddig a másolat- a háború utáni tisztázat szövege, innentől az eredeti szöveg rögzítése következik, az eredeti, ceruzával írt szövegből.)

1946. ápr. 21. 9-es misén erdeiben, Pintyőék szabadságon, mi munka. Ebéd után Sasa, Franci völgyben, én alszom, olvasok, többiek tóparton.

1946. ápr. 22. Mise ugyanúgy. Hajnalban Feri elment. Főznek, én háznál, Franci kirándul. Délben Sasa, Pintyő és Millánál, az alatt itt a Főtisztelendő. Útközben találkozunk, én kuka. Utána Frici,

Imi, Márta, Rudi öntözni. Du. alvás. Pintyővel faluzás. Este Imi, Frici kártyázni akarnak, Francit elviszik Fricihez.

1946. ápr. 23. Itthoni munka egésznap.

1946. ápr. 24. Tanítás, Főtisztelendő érdeklődik kurtán. Du. kerti munka.

1946. ápr. 25. Tanítás. Du. kerti munka, napozás. Jön Tóni, Frici.

1946. ápr. 26. Tanítás. Hittan óra kurtán. Tibi megjön, Főtisztelendő áthozza. Du. kerti munka. Franci Pesten, 1 milliárddal jön meg.

1946. ápr. 27. Tanítás. Du. Évi, Franci én Érdre. Jól sikerült kirándulás.

1946. ápr. 28. 10-es misén. Előtte áthurcolkodás templomba. Misén búzaszentelő körmeneten egyedül, Évi Érden, Irma főz, du. alvás, kis eső. Később Tibi, 2. Meszleny Frici, Imi $\frac{1}{2}$ 9-ig. Jókedv.

1946. ápr. 29. Otthoni munka, du. alvás, asztalosnál öntözés. Franci Pesten és Érden. Elibe, állomáson Fricivel találkozunk, behozzuk, elszökik.

1946. ápr. 30. De. otthoni munka, du. tanítás. Utána kertben. Tartály hengerítés, víz húzás. Első litánia.

1946. máj. 1. Mise utána Évával lógás. Udvar takarítás. Délben Éva fizetést hoz 450.000.000 Pengőt. Du. Martonvásárra asztaloshoz. Este vissza.

1946. máj. 2. Reggel 7-re Tibivel beszélni. Beüzenek Tibiért, Iru veszi át, nem szól Tibinek. Tibi Főtisztelendővel beszél. Cigaretta szerzés, haza. Udvar tovább. Mosdás, tanítás. Vita az egész napos tanítás körül. Főtisztelendő Éva összerúg. Eskütétel. Éva benn. Öntözés. Litánia.

1946. máj. 3. Mise nélkülem, árpa a szememen. Tanítás. Főtisztelendő dühös mert megkérdeztem lesz-e hittan. Hittan után barátságosan az asztalosról. Du. munka a kertben. Anna, Pintyő én futva litániára. Csúnya az árpám. Táblahecc.

1946. máj. 4. Itthon munka, és a kertben. Du. tanítás, utána munka a kertben. Este litánia

1946. máj. 5. Reggel misén. Itthon munka. Du. alvás. Este gyűlés gróftanyai tanító választás, utána építkezésről. Főtisztelendő megsértődik, s kijelenti a magánlakásáról ő gondoskodik. Asztalosnak levél.

1946. máj. 6. Reggel tanítás, mise nincs, Főtisztelendő Pesten. Szünetben Tibi beadja a panaszt. Du-tól estig munka, közben Vizinél palántáér.

1946. máj. 7. 6-11-ig munka, du. tanítás.

Nem írtam közben. Munka, munka és munka. Fáradt voltam, kedvem sem volt. Máj 26-31-ig ház takarítása. Előző héten összeveszés Főtisztelendővel az asztalos munkán, másnak akartam adni. Aztán Tyutyu kocsit kért, megadta, de másnap nekem panaszkolt mennyi a dolog. Erre Józsi bácsitól kértünk és kaptunk kocsit. Főtisztelendőnek visszamondtam.

1946. júni.3. Franci, Pintyő én itthon aludtunk, az nap az apró holmit lehurcoltuk.

1946. júni.4. Hazahurcolkodtunk. Következő héten rakodás. Pünkösdre Feri volt itt. Utána való héten Éva harca Főtisztelendővel a kántori és harangozói földekért. Velem erre, mint a falat kenyér. Utálatos számító. Közben Fejes tanfelügyelő is itt járt.

1944. december 7-én elhagytuk otthonunkat. 1946 június. 4-én visszatértünk.

1946. júni.16. Kirándulás Meszlényekhez cseresznyéért. Éva, Elli itt.

1946. júni.17. Haza Főtisztelendővel a naplóból kiírandó adatok miatt.

1946. júni.18. Burján iskola látogatása.

1946. júni.19. Rendes nap.

1946. júni.20. Úrnapja, 5-kor kelés 7-ig sátorcsinálás. Du. alvás, Julika, Anna itt. Vacsora után Perédi Rózsi és Frici.

1946. júni.21. Fizetés. 5 billió 400 milliárd. Sasa, Pintyő reggel Pestre. Itthon rendes du. tanítás. Rosszul érzem magam 37.3 láz. Döglöm, Korán ágyban, Sasáék nem jöttek meg.

1946. júni.22. Csak apró munka. Vizsgára készülés. Gyengén érzem magam. Este Sasa Megjött. Pintyő marad, mert ruhát kap talán.

1946. júni.23. Reggel mise. Főtisztelendő bejelenti, hogy kedden a főtanfelügyelő. Egésznap szentségimádás. Nem voltam. Du. alvás. Inka, Éva, Annus (Peyer) Anna itt. Anna feketekávéhozott. Litánia, eső.

1946. júni.24. Összeveszés Tyutyuval. Du. tanítás. Felszólítom Főtisztelendőt hittanra. Du. alsó felső kertisztítás.

1946. júni.25. Dr. Szalai tanfelügyelő, kajla bolond, csak ének. Du. Kegyelmes asszony látogatása. Hazakísérem. Állomáson, Pintyő nem jött meg.

1946. júni.26. Összeveszés Főtisztelendővel gyerekek gyónásán. Du. alvás, lógás, görcsöm van. Éva itt. Állomás, Pintyő nem jött.

1946. júni.27. Tanítás. Eu. Alvás, 5-kor gyerekek gyónása. Utána Éva Főtisztelendővel beszél, én hallgatok. Évánál szorít az eső. Onnan egyenesen az állomásra. Pintyő, Feri is megjön. Pintyő télikabátot, ruhát, pulóvert, cipőt, alsóneműt, pamutot kapott.

1946. júni.28. Reggel mise, 10-kor vizsga, jól sikerült. ½ 3-kor ebéd, alvás. Frici, Anna, Maritta contess Éva itt.

1946. júni.29. 10-es misén Te Deumról Főtisztelendő megfélekedezik, nincs. Eu. Alvás, Frici, Rudi, bejön Anna. Litánia, szülői értekezlet.

1946.júni.30. 8-as misén. Itthon munka, bizonyítványírás. Feri elutazott. Eu. alvás. Linkánál borozás. Pintyővel Szalcgruber Józsi bácsinál, sütemény, borozás.

1946. jli.1. 1/7-kor mise, utána Főtisztelendő elcsíp, vége összeveszés Éva miatt. Pap festő és keresztelés ügy. Pénzért postán. Itthon ruhavarrás. Készülés Fehérvárra.

1946. juli.2. Pintyővel, Salzburger (másutt: Szalcgruber, másutt Salzgruber-FÁ) Katicával Fehérváron. Tisztifőorvosnál nem végeztünk. Lilinél, Szilinénél, Herderéknél. 1/28-ra itthon.

1946. juli.3. Pintyő Váróczyékkel Fehérvárra. $\frac{1}{2}$ 7-kor mise. Itthoni munka, alvás. Vendégek. Vacsora után Évával Váróczyéknál.

1946. juli.4. 1/27-kor mise. Pénzfelvétel. Naplóírás. Eu. $\frac{1}{2}$ 7-ig alvás. Vacsora után Szelinnél.

1946. juli.5. $\frac{1}{2}$ 7-kor mise. Piacon, boltban, csak csereüzlet van. 120000 billió 1 doboz gyufa, 30000 billió 1 tollhegy. Munka itthon. Sasa kétségbeesik, nincs semmijük. Alvás, varrás.

1946. juli.6. 1/27-kor mise. Itthoni munka, varrás, mosás. Franci Pesten. Este fele Pintyővel, Évával Müller sógor, Sanyi. Reggel Főtisztelendő szólt olajosüvegeket, petróleumos demizsont adjuk vissza.

1946. juli.7. 9-kor mise. Előtte Főtisztelendővel összetűzés beíratáson. Most akart, de nem lesz csak szeptemberben. Bizonyítványosztás. Utána megmondom Irmának, lesz üveg, ha megkapom a plébániáról a cipőm és virágvázáim. Alvás. Pintyővel Millánál. Kapunk ajándékba 1 választási malacot. 7-kor ráckeveiek énekkara a templomban. Zivatarba full. Évánál várjuk a végét.

1946. juli.9. 3/46-kor elviszem a kabátokat, esernyőket. Itthon Franci még alszik. Mérgemben Bakonyi bácsit majd Budai bácsit hívom disznóólat csinálni. Délig Budai bácsinak segíték, kész az ól. Alvás. Sarucsinálás. Egyedül itthon.

1946. juli.10. Évával pénzfelvétel, 1/212-kor haza. Du. alvás.

1946. juli.11. De. faluzás. Du. alvás, semmi.

1946. juli.12. Itthon munka. Du. alvás. Egészségügyi gyűlés. Irma megmondja megvan a cipőm. Dühöngök. Évánál vörös Takács felesége (undok) hamar el. Itt Frici.

1946. juli.13. Pintyővel mise után Főtisztelendőhöz. Pintyő keresztlevél. Utána én csúnyán összeveszek, cipő-üveg hecc. Azt állítja ő találta meg véletlenül a cipőt. Kijelenti miért nem mentem keresni. Pénzfelvétel 11-ig. du. alvás. Schiréknél, Évánál, Meszlényéknél.

1946. juli.14. Reggeltől délig itthon udvartakarítás, mákszüret. Du. alvás. Julika itt, varrás.

1946. juli.15. Velencén 8-as misén, többiek itt. Főtisztelendő rendesen beszél velük. De. varrás, eu. alvás. Jancsó Éva itt.

1946. juli.16. Itthoni munka, Karsay Ferinél.

1946. juli.17. Itthoni munka. Du. Tóth Miciéknél.

1946. juli.18. Mosás, du. alvás. Este Váróczyéknál, másnapra meghívás.

1946. juli. 19. Öblögetés. Este felöltözve Váróczyéknál. Nagy jég.

1946. juli.20. Kert rendbeszedés. Du. alvás. Itthon Pintyő beteg.

1946. juli.21. Velencén misén. 10-re iskolába, tantestületi értekezlet. Utána Éva Főtisztelendő vita kántorföld javadalmon. Utána engem ott tart, tovább beszél, juttatásról Éváról. Du. alvás. Nagy görcs. Icu, Éva, 2 Meszleny, Schirék pár percre Főtisztelendő, Zoli jégkárt nézni. Tyutyu Meszlényekkel tábortűz, 9 után elmarad a görcs 1/211-ig beszéd.

1946. juli.22. 8-kor kelés. Ruharakás, vasalás. Eu. alvás. Du. Pintyővel faluzás, ki viszi el gabonánk. Itt Frici, Imi Maxi férjhez megy.

1946. juli. 23. 1/28-kor községháza, posta. Itthon munka. Alvás. Meszlényné és Anna.

1946. juli.24. Misén. Tárgyalás Főtisztelendővel, búzadolog. Takarítás. Sasa rosszul lett, kezét vágták. Évánál pihent. Patikába. Pintyővel talicskával Váróczyéknál. Senki nem volt otthon. Eu. Pintyővel Váróczyéknál búzát merünk. Pihenés Tóth Mici Erzsébet itt.

1946. juli.25. Misén. Kenyérdagasztás. Vásárlás, postán, községházán. Elsősök beírása. Alvás. Teofil séta. Este Márta, Zsuzsa, Pintyő, Tyutyu tábortűzön.

1946. juli.26. Misén. De. itthon. Délben Tyutyuval Abrózyéknál Anna nap. De. Anna itt mákot darál. Alvás. 5-kor Meszleny Annát köszönteni, aztán Tomai Annust. Utána Pintyővel Marcsanéninél lisztér. Az alatt Főtisztelendő itt, velem akart beszélni.

1946. juli.27. Itthon 6-11-ig. Jégkár bejelentés, postán, stb. Alvás. Franci megjön. Tyutyuval Jancsóéknál. Vacsora után Márta 2Schir lány, Frici, Imi 11-ig.

1946. juli.28. Miskésztés. Főtisztelendő b.listás ívet ad, nem mondja meg miért keresett. Ukrán vagyok. De. írás. Du. alvás. Sanyi, 2 Hidegháty fiú itt vetkőzik strandra, Francival le. Alvás. Fiuk vissza, $\frac{1}{2}$ 9-kor el. Pintyővel postára levélért. Mire vissza, itt Schirék $\frac{3}{4}$ 11-ig. Akkor vacsora.

1946. juli.29. Itthoni munka. Délben meghozzák a lisztet 30 kg-mal kevesebb. Rohanok községhezára, Boroshoz. 7-ig alvás. Semmi.

1946. juli.30. Pintyővel gyalog verebi malomba, azt mondják zsákcseré. Ökrös szekéren haza. Zsákkeresés Ilner, Pataki, Boros, Feketénél. Nincs. 2-kor ebéd. Lefekvés. Jön Nusi fekete ruháért. Megint kis fekvés, jön Kucor vele Beltovszkyhoz. Megbeszéljük másnap biciklin megyünk Verebre. Conteszéknél megkapom a biciklit. Haza.

1946. juli.31. 1/46-kor kelés. Verebre 27 kg lisztet megkapok. Kucor hozza biciklin, 10-re itthon. Főtisztelendő megint keresett hiv. lapok miatt. Egésznap dögles. Nátha tört ki rajtam. Este Pintyővel Salzgrubernál, Vargánál nyúlért. Schirék Teofilhoz.

1946. aug.1. 1/47-kor kelés. Itthoni Schir Teofilnál. Én hintőporért. Alvás. Semmi.

1946. aug. 2. Nem tudom.

1946. aug.3. Itthon. 3/410-3/43-ig fizetés után. Előbb községhezán, aztán iskolában Irmával Főtisztelendővel. Főtisztelendő azt akarta menjek be az irodába írni. Megtagadtam. Alvás, de Márta, Frici, Imi felébreszt, menjünk a szőlőhegyre. Tóninál, Bandi bácsinál újbort, csuda jó kedvvel haza.

1946. aug. 4. Pintyővel Velencén misén. Mise végére ide pénzáadásra. Főtisztelendő kurta Haltenberg munkái miatt. Trafikban kaptam 100 cigit. Fizetésem hetenként 50. Ft 10f. Alvás. Sanyi, 2 Hidegháty fiú vetkőzik. 7-kor vissza Anna is. Meszlénynét holnap otthon operálják. Fáj az orrom, dagadt.

1946. aug.5. Itthon, Tyutyuval bevásárlás, de nem tudunk árat. Zivatar, alvás, lötyögés, fáj az orrom. Imi, Márta, Frici

„öltözetesen”. Este Anna, Meszlényné jól van. Vacsora után Tyutyu, Pintyő bevásárolni. Hozzák az első ½ kg. Cukrot.

1946. aug.6. Csak itthon, semmi.

1946. aug.7. u.a.

1946. aug.8. Faluzok, pénz nem jött. Összeveszés Tyutyuval. Sasa 100.-Ft-ot kap Tolnai névvel. Nem tudni kiküldte. Meszlény Béláné levele, Tóninak ruhákat kér, különben nem tartja. Válasz. Du. Pintyőnek segíték öblögetni. Alvás. Pintyővel Váróczyéknál kocsieért esküvőre. Szájkónál u.a. Hatósági liszt Nemestől.

1946. aug.9. 2 szoba takarítás, súrolás. Du. vasalás. Este T. Annus itt, esküvői főzés megbeszélése. Hullá lettem. Rettentően köhögök. Tyutyu nem beszél velem.

1946. aug. 10. Udvar rendezés. Faluzás. Mosás. Folyosó felmosás. Alvás. Pintyővel búcsú Millánál, Meszlényéknél. Millától 2 háziszóttos törölt kap. Vacsora után Tyutyu Pintyő búcsúzni Szelinél, Balogéknál.

1946. aug.11. Pintyővel búcsúzni Ambrózy, Linka, Szeles, Váróczy. Munka, készülődés itthon. Anna itt.

1946. aug. 12. 1/26-os misén. Előkészületek az esküvőre. Alvás. Este megjött Pötyi, Feri, Franci.

1946. aug. 13. 1/26-os mise. Előkészület egész nap.

1946. aug.14. 1/7-es mise. 1/29-kor jött Magda és Kerényi Miska. Pintyő öltöztetése. Esküvő, ebéd. Alvás. Vacsora után Éva, Tibi, 2 Balogi, Frici. Itteniek 1/23-ig, Pestiek 5-ig.

1946. aug. 15. 9-es misén. Nagy alvás 7-ig. Litánián. Korán fekvés. Pötyi elment délelőtt.

1946. aug. 16. 1/27-es misén. Bizonyítványírás iskolában. Haza. Futás faluba pénzért. Alvás. Panniékat várjuk, nem jönnek. Vacsora után Franci megjön, nincs pénz, nem dolgoznak. Vacsora után Pintyő, Feri, én Évánál ½ órára.

1946. aug. 17. Misén, utána Főtisztelendő dumál beadás, stb. Itthoni munka. Alvás. Panniék, Tót Mici Erzsébettel, Frici, Imi. Vacsora után el, és utána pakolás.

1946. aug.18. Búcsú Pintyőtől, misén. Közben Pintyőék el. Gyűlés, amit otthagytok. Munka. Alvás. Contess almareszelővel.

1946. aug. 19. Hajnali mise. Itthoni munka. Semmi. Franci elmegy, de visszajön, még nem dolgoznak. Tibi reggel csövet hoz.

1946. aug.20. Velencén misén. Sasa itt. Főtisztelendő nem fogad el semmit esküvőért. Du. semmi.

1946. aug.21. ½ 7-es mise. Éva elutazik Bodajkra. Vasalás.

1946. aug.22. 1/2 7-es mise. Francival meszet veszünk Zsuppánál, visszük Meszlényékhez. Tyutyu ebéd után rosszul lesz, de elmegy Millához. Bevallja öreg gavallért. Este hány.

1946. aug.23. 1/27-es mise. Piac. Szilvalekvár 7 kg-ból. Esik az eső. Du. Contess Édivel búcsúzni.

1946. aug. 24. ½ 7-es mise. Főtisztelendő sekrestyében vizet töröl föl. Irma utána sóhajtoz. Mosás ruha, tavaszi kabát. Ujjam fáj, zöldet teszek rá. Este felé Julika pár percre. Egész nap esik.

1946. aug. 25. 9-kor Bandi bá mise. Fehérvári Szt. István nap. Oroszok betiltották a körmenetet. Du. Márta, Imi, Frici, Lolo.

1946. aug. 26. Megint esik. Itthon munka. Franci itthon.

1946. aug. 27. Szép idő. Marcsáék megtagadják széna szétrakást. Franci, Tyutyu, én szétrakjuk.

1946. aug. 28. Fehérváron. Meggyógyultam. Franci nem tudott felmenni Pestre.

1946. aug. 29. Velencén teljes mise. Franci hajnalban Pestre. Kert ásás, gazolás. Alvás. Tóthéknál. Itthon sürgöny vár, Tofi megjött a fokságból. Pénzszerzés patikában.

1946. aug. 30. Sasa hajnalban Pestre. Teljes mise itt. Takarítás, kert. Főtisztelendő itt örömhírre. Tyutyu fürdeni. Galambos Laci temetésén. Tóni jön, lakást keres, Lenke kitette. Frici, Imi Tyutyuért fürdeni. Este nem telefonáltak Sasáék.

1946. aug. 31. De. postán, nincs hír. Burján főtisztelendővel sörözés. Du. Julika, este Milla. Nem jött senki, hír nincs.

1946. szept.1 Tyutyuval Kisvelencén misén, teljes. Sasa 1/211-kor megjön. Tofi emberroncs. Gyűlés. Du. 2 Meszleny, Tyutyu, én szőlőhegyen. Franci megjött.

1946. szept. 2. Misére megyek $\frac{1}{2}$ 7-re, kisül $\frac{1}{2}$ 8-kor van. Hazajövök. Itthoni munka. Du. Váróczyval gyűjtés $\frac{3}{4}$ 8-ig.

1946. szept.3. Teljes misén. Itthon munka. Du. szénagyűjtés, eladás. Szelim, Frici itt, utána Szelesnél krumpli ügyben.

1946. szept. 4. Misén. Tyutyu Fehérvárra krumplit venni. Paradicsom befőzés $\frac{1}{2}$ 4-ig. Tyutyu megjön, nincs krumpli. Frici itt. Évához, Főtisztelendő itthon keres, Évánál talál, iskolai dolgok.

1946. szept. 5. Itthoni munka. Első tanítási nap. 40 elsős 23 másodikas.

1946. szept. 6. Mise. Itthoni munka. Tanítás. Tóni verebészni. Franci megjön. Tofi tüdeje meg van támadva, tüdőtöltést kap. Pintyő volt Pesten. Nyulap papánál.

1946. szept. 7. Kenyérdagasztás. Mise. Udvar, Teofil hátsórésze takarítás. Tanítás. Olvasás estig.

1946. szept. 8. Mise 10-kor. Anna jön délben meghívni szőlőbe. Ebéd után Tyutyu, Franci, én, Contessa. Édi, Olga, Anna hegyen. 6-kor én le, mosdás, szülői értekezletre, 9-re haza, Itt Anna.

1946. szept. 9. Mise. Tanítás. Főtisztelendő reggel bejön pár percre, hozza az elveszett tárcám. Sasa jegyeit keresem. Alvás. Írás.

1946. szept. 10. Nincs mise. Főtisztelendő elment. Tanítás. Du. itthon.

1946. szept. 11. Franci hajnalban el. Mise. Tanítás. Kis pihenés után Tyutyuval Velencéről 10 kg szilvát. Visszafelé Tótéknál. Azalatt Tibi itt búcsúzni.

1946. szept. 12. Mise. Tanítás, du. írás. Este váratlanul megjött Tofi.

1946. szept. 13. Nincs mise. Tanítás. $\frac{1}{2}$ 3-kor Pestre. Máriéknál sok vendég

1946. szept.14. Rohanás a városban. Dönciéknél, Tofinak küld lisztet, mézet, melaszt. Miki, Lackó segít ki. Herder Ivánnal utazom haza.

1946. szept.15. Kikészíték, félmise. Tyutyu de. Kisbérre utazott. Itthon főzés és egyéb. 4-től pihenés. Litánián. Utána elfog Főtisztelendő, Váróczy bajban van, tegnap becsípve egy kommunistát fenyegetett, detektívek vallatják. Itthon azalatt Frici, Imi, Márta, Loló.

Itt befejeződött.